

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus	291
Omistustehtäviä	292
Mikael Grönroos 50 vuotta	292
Hrvoje Bartolovic in memoriam	293
Ratkaisemisen SM-kilpailu 2006	294
Kv. ratkaisukilpailu	294
ST:n vuosikokous 2006	294
Kansainvälisiä laadintakilpailuja	295
Ensipainokset	296
Lautamies	305
Duaaleja? Älä väl(i)tä!	306
Lahden Shakin avoin ratkaisukilpailu	316
Suomen ratkaisijamestaruuskilpailu in memoriam	317
Valikoituja apumatteja	318
Syyspäivät 2005	320
Alexander Hildebrand in memoriam	322

Muistikuvia Alexander Hildebrandista	323
Alexander Hildebrandin tehtäviä	324
Pieni on kaunista	326
Ratkaisijoiden vahvuuslukuja	331
Summary	332

Muistilista

☞ ST 2/2006 aineisto viimeistään 15.2.2006 päätoimittajalle.
☞ Ajankohtaisia kilpailuja: Jan Hanne-
lius MT, Risto Pohjonen MT, Harri Hurme
60 JT, Raimo Sailas 60 JT, Esko Nuuti-
lainen 60 JT, Mikael Grönroos 50 JT.

Kansitehtävän ratkaisu on sivulla 321. /
The solution to the cover problem is on p.
321.

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

Julkaisija / Publisher:

Suomen tehtäväniekat ry.
<http://www.sci.fi/~stniekat/st/index.htm>

Puheenjohtaja / Chairman:

Jorma Paavilainen, Eetinkuja 3 N 56, 02360
Espoo. Puh./Tel. 09-855 7383,
e-mail: jomapa@kolumbus.fi

Sihteeri / Secretary:

Kari Karhunen, Rukotie 7 B, 00760 Helsinki
Taloudenhoitaja / Treasurer:
Kauko Virtanen, Välimäenkuja 3 D 20, 33430
Vuorentausta. Puh./Tel. 03-3483447

Pirkanmaan shakkitehtäväkerho:

Kauko Virtanen, osoite yllä
Satakunnan osasto: Veikko Valo,
PL 153, 28101 Pori

Turun osasto: Hannu Sokka,
Kastuntie 47 B 20, 20300 Turku

Vaasan osasto: Seppo Praski,
Varisselänkatu 16 A 2, 65200 Vaasa

Lahden Tehtäväshakki: Hannu Joentaus-
ta, Kunniatie 56, 15560 Nastola

Päätoimittaja ja toimituksen osoite / Editor in chief:

Jorma Paavilainen, Eetinkuja 3 N 56, 02360
Espoo. Puh./Tel. 09-855 7383,
e-mail: jomapa@kolumbus.fi

Muu toimituskunta / Editorial staff: Mika-
el Grönroos, Hannu Harkola, Joose Norri,
Henry Tanner, Marko Ylijoki

Taitto / Layout: Harkola, Paavilainen, Ylijoki

Painopaikka / Printed in: Pikapaino Paate-
lainen, Helsinki 2006

Pankkitilit / Bank accounts:

Nordea Ylöjärvi 144330-41886
Sampo 800020-4659651

Jäsenmaksu 2006: ?

Vuosittilaus ei-jäsenille 2006: ?

Subscription fee abroad 2006: ?

Irtonumerohinta / Single issues: 5 e

Osoitteenmuutokset sihteerille! /
Changes of address to the secretary!

Uusi vuosi vanhoin kujein

Tämä lehti ilmestyy myöhässä, mistä pahoitteluni. Vilpitön aie oli saada lehti ST 6/2005 jouluksi perille, mutta se ei valitettavasti onnistunut. Viivästyminen seurauksena lehden numerokin muuttui ST 1/2006:ksi.

Suomen tehtäväniekat ry täytti vuonna 2005 70 vuotta. Juhlavuoteen on mahtunut paljon tapahtumia, niistä poimittuja kohokohtia seuraavassa luettelonomaisesti.

Keväällä juhliittiin 70-vuotiasta yhdistystä, kesällä Suomi voitti ratkaisemisen Euroopan joukkuemestaruuden ja Pauli Perkonoja henkilökohtaisen mestaruuden. Syksyllä saavutetiin pronssimitali ratkaisemisen joukkueMM-kilpailussa.

Laadintamaaottelussa Sveitsi kaatui selvin loppunumeroin hyvän joukkuesuorituksen jälkeen. Lisäksi on tullut yksittäisiä mainioita laadintamenestyksiä. Kevät- ja syyspäivät on järjestetty perinteisin meinoin, osastot ovat kokoontuneet ja toimineet tahoillaan.

Vuoden aikana on julkaistu viisi yksittäistä tehtävälehteä, joissa oli sivuja lähes kolmesataa. Pelkkä sivumäärä ei toki ole kuin yhden asian mittari, sisältöä kukin lukija arvioikoon itse. Joka tapaukses-

sa on syytä antaa tunnustus erinomaiselle toimituskunnalle, joka kantoi entistä suuremman vastuun lehdestä. Unohtaa ei tietenkään sovi satunnaisia kirjoittajia, avustajia ja aktiivisia lukijoita.

Vuonna 2006 tiedossa on ST:lle rauhallisempi vuosi, ainakin näillä näkymin. Kautta tehtävämaailman aletaan keskittyä kahdeksanteen WCCT-kilpailuun, maailman joukkuelaadintakilpailuun. Kilpailun teemat ovat jo nähtävissä eri verkkosivuilta, ja ne julkaistaan suomeksikin seuraavassa ST:ssä.

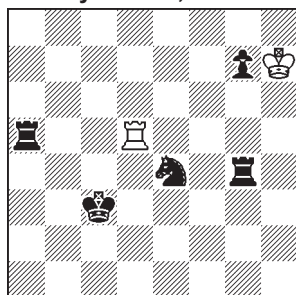
Suomen menestys ei viime WCCT-kilpailuissa ole aivan täyttänyt optimistien toiveita, mutta kansainvälinen taso on kova. Alkaneena vuonna on luvassa tuttua ja turvallista tekemistä, vuoden vaihtuminen ei tuo suurta muutosta. Tehtäväillat, kevät- ja syyspäivät, laadinta- ja ratkaisukilpailut - ohjelmaa riittää. Etenkin kansallisia kilpailuja on nyt varmasti riittävästi, julistetaanhan tässäkin lehdessä vielä kansikuvapoikamme 50-vuotisjuhla-laadintakilpailu.

Toivotan kaikille lukijoille hyvää vuotta 2006!

Jorma Paavilainen

Omistustehtäviä Mikael Grönroos 50 vuotta 31.12.2005

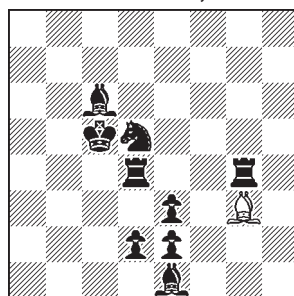
Henry Tanner, Helsinki

a#5   2.1... 2+5

1.Rc5 Td2 2.Tb4 Kg6 3.Kc4 Kf5
4.Rb3+ Ke4 5.Tab5 Tc2# ja 1.Rd6 Tg5
2.Kd4 Txg7 3.Ke5 Kh6 4.Td4 Kg5 5.Tad5
Te7# Kameleontitoistomatit.

Timo Koistinen, Vaasa

a#7   1+9

1.Td3 Lf2 2.Td4 Lxe3 3.Rf4 Lf2 4.Lf3
Lxe1 5.Te4 Lg3 6.Kd4 Lh2 7.Ke3 Lg1#

Laatija: "Tehtävä on valkokuninkaaton,
ja siinä "Lähetitonttu" häärii piirileikkiä
sopivasti näin joulun aikaan."

Mikael Grönroos 50 JT

ST julistaa kansallisen kilpailun vaasalaisniekan 50-vuotisuuden kunniaksi. Teema: kolmen siirron matti-, apumatti tai itsemattitehtävä, joka voi olla a) ortodoksi tai b) seuraavin satuehdoin: kirke, neutraali(t) nappula(t) ja vaeltava(t) haamu(t).

Tehtävät viimeistään 30.11.2006 luottamusmiehelle: Timo Koistinen, Tiinantie 1, 65610 Mustasaari, e-mail: timokauko@surfeu.fi

Selivanov Helsingissä

Venäläinen itsemattien mestari ja ratkaisemisen ex-MM Andrei Selivanov vieraili Helsingissä ja osallistui tehtävältaan 16.11.2005.

Hän kertoi nykyaikaisista itsemateista omien tehtäviensä avulla sekä esitteli tehtäviä Varsovassa järjestetystä ratkaisukilpailusta, xg:n hän oli voittanut edellisessä viikonloppuna. Suositeltavaa kansainvälistä yhteistyötä!

Enrico Paoli in memoriam

Italialainen Enrico Paoli on kuollut 97-vuotiaana. Paoli (13.1.1908-15.12.2005) sai kansainvälisen mestarin arvonimen vuonna 1951 ja kunniasuurmestarin arvonimen vuonna 1996. Hän voitti Italian mestaruuden vuosina 1951, 1957 ja 1968 ja edusti Italiaa useissa shakkiolympialaisissa.

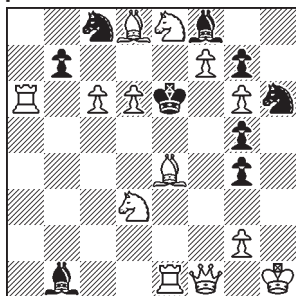
Paoli julkaisi useita kirjoja ja kirjoitti runsaasti artikkeleita eri shakkilehtiin. Reggio Emilian perinteisten uuden vuoden turnausten pääorganisaattorina Paoli toimi vuodesta 1958 alkaen. Paoli laati runsaat sata lopputehtävää.

Hrvoje Bartolovic in memoriam

Kroatialainen Hrvoje Bartolovic, laadinnan suurmestari vuodelta 1980, on kuollut. Hän syntyi Zagrebissa 15.6.1932 ja kuoli 3.11.2005. Laadinta alkoi vuonna 1948, ja hän julkaisi yli 800 tehtävää, joista 81 pääsi FIDE-albumeihin. Bartolovic sai kansainvälisen tuomarin arvon vuonna 1956.

Näytetehtävä esittää tehokkaasti matinmuutoksia:

Hrvoje Bartolovic 2. palkinto *Probleemblad* 1965

2#

13+9

1.g3? (2.Lg2#)

1.-Rxd6 2.Rc7#, 1.-Lxd6 2.Rxg7#,
1.-bxc6 2.Lxc6#, 1.-Rxf7 2.Df5/xf7#,
1.-Rf5 2.Dxf5#, 1.-Ld5!

1.c7! (2.Lc6#)

1.-Rxd6 2.c8=D/L#, 1.-Lxd6 2.f8R#, 1.-Kd7
2.Rc5#, 1.-Rxf7 2.Df5/Dxf7#,
1.-Rf5 2.Dxf5#, 1.-Ld5 2.Lf5#

First Saturday TT

A#2, joiden b-muodossa valkea(t) nappula(t) vaihdetaan samanlaatuisiin, mutta vastoin nappuloihin, tai päinvastoin.

Tuomari on József Pásztor, tehtävät viimeistään 30.4.2006 luottamusmiehelle: Arpád Molnár, Kartacs ut. 12, 1/12, H-1139 Budapest, Hungary

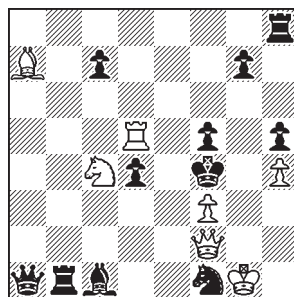
Problem-Echo 25. TT

Problem-Echo -lehden teemakilpailun vaatimuksena ovat monisiirtoiset mattitehtävät, joissa on uhrausalkusiirto, ja tehtävän ratkaisu päättyy toisen uhrauksen jälkeen mallimattiin. Uhrausten on oltava aktiivisia, joko shakaten tai ilman shakkausta. Samoin sallitaan uhrauksen vastaanottamisen viivyttäminen.

Tuomari on Rolf Ulbricht, tehtävät viimeistään 31.21.2006 luottamusmies Dieter Müllerille: Grenzstraße 45A, D-09376 Oelsnitz, Germany

Esimerkki:

H. Grasemann & H. Lepuschütz 1. Palkinto Schach 1953

4#

7+11

1.Lb8!(2.Lxc7#)

1.-Tbxb8 2.Re5 (3.Rd3/Rg6#) Da6 3.Tb5
Dxb5 4.Rg6#
1.-Th:b8 2.Re5 (3.Rd3/Rg6#) Da6 3.Td6
Dxd6 4.Rd3#

Aleksandr Azhusin 55 JT...

... käydään kolmessa ryhmässä:

Monisiirtoiset itsematit, loogiset tehtävät
Monisiirtoiset itsematit, strategiset tehtävät
Monisiirtoiset itsematit, mallimattitehtävät

Laatijan pitää itse tietää, millaisen tehtävän on laatinut...

Tuomari on juhlija, jolle myös tehtävät tulee lähettää viimeistään 9.5.2006:
Aleksandr Azhusin, St. 2-ya Silikatnaya 2/
21, kv.3, 70019 Tver, Russia
azhusin@mail.ru

Ratkaisemisen SM-kilpailu 2006

Shakkitehtävien pikaratkaisemisen SM-kilpailu 2006 järjestetään 4.3.2006 Helsingin Shakkikodissa. Kilpailu alkaa kello 13, ja järjestetään kahdessa osassa, kummassakin on ratkaisuaikaa 105 minuuttia.

Kilpailun johtaja ja tehtävien valitsija on Neal Turner. Tulokset otetaan RELO-laskentaan ja ne vaikuttavat ratkaisemisen edustusjoukkueiden valintaan.

Kv. ratkaisukilpailu 22.1.2006

Kansainvälinen ratkaisukilpailu järjestetään tänä vuonna tammikuun 22. päivänä. Helsingissä paikkana on Shakkikoti, jossa kilpailu alkaa klo 12.00.

Kilpailun valvojana toimii Neal Turner, jolle koko kilpailun johtaja, belgialainen Ward Stoffelen, toimittaa tehtävät monistusta varten etukäteen.

Kilpailussa on kaksi kierrosta ja kummassakin on kuusi tehtävää (2#, 3#, monisiirtoinen, lopputehävä, apumatti ja itsematti). Ratkaisuaika on kaksi tuntia/kierros ja välissä on ainakin ½ tunnin tauko.

Kilpailu järjestetään mahdollisesti myös Tampereella. Lisätietoja kannattaa kysellä Pirkanmaan shakkitehtäväkerhon yhdysmieheltä, yhteystiedot 2. kansisivu.

Kilpailun alustavat tulokset on julistettava viimeistään 24.1.2006, mahdolliset valitukset on tehtävä 26.1. mennessä. Kaikkien ratkaisijoiden tulokset saadaan 28.2.2006 mennessä ja niiden valitusaika päättyy 14.3.2006. Lopulliset tulokset julkaistaan tehtävätoimikunnan (PCCC) internetsivuilla 30.4. mennessä.

Kilpailu on henkilökohtainen. Mitään joukkuetuloksia ei lasketa. Kilpailun osanotto-oikeus on vapaa. Osanottomaksua ei ole. Parhaille suomalaisille pienet palkinnot.

ST:n vuosikokous 2006

ST:n vuosikokous 2006 pidetään Helsingin Shakkikodissa lauantaina 4.3.2006 alkuen klo 18.00. Tervetuloa!

Esityslista

- 1) Kokouksen avaus
- 2) Kokouksen järjestäytyminen
- 3) Kokouksen laillisuus
- 4) Työjärjestyksen vahvistaminen
- 5) Toimintakertomus vuodelta 2005
- 6) Tilinpäätös vuodelta 2005
- 7) Tilintarkastuskertomus
- 8) Tilinpäätöksen vahvistaminen
- 9) Muut kertomukset
- 10) Vastuuvapaudesta päättäminen
- 11) Puheenjohtajan valinta vuodeksi 2006
- 12) Varapuheenjohtajan valinta vuodeksi 2006
- 13) Sihteerin valinta vuodeksi 2006
- 14) Taloudenhoitajan valinta vuodeksi 2006
- 15) Kirjastonhoitajan valinta vuodeksi 2006
- 16) Johtokunnan kahden varajäsenen valinta vuodeksi 2006
- 17) Kahden tilintarkastajan ja heidän varamiehensä valinta vuodeksi 2006
- 18) Muut valinnat: matrikkelinhoitaja, tehtäväshakillinen toimikunta, edustaja FIDE:n tehtävätoimikunnassa, edustajat SKSL:ssa, RELO-toimikunta
- 19) Jäsenmaksut vuodelle 2006 ja 2007.
- 20) Toimintasuunnitelma vuodelle 2006
- 21) Talousarvio vuodelle 2006
- 22) Arvonimiasiat
- 23) Huomionosoitukset
- 24) Muut asiat

Kärytys ja korjaus

Olli Heimo on löytänyt virheen Terho Marlon omistustehtävästä Harri Hurmeelle, ST 5/2005 s. 280: 2.-d6/d5 on duaali, koska ohestalyöntikin käy jatkossa.

Laatija korjaa: +vse5, sama vaatimus: 1.d4 e5 2.dxe5 d5(!) 3.Dxd5 Dd6 4.Dxd6 Ra6 5.Da3 Kd7 6.Rc3 Kc6.

Kansainvälisiä laadintakilpailuja

Ludovít Lacný 80 JT

Kilpailun vaatimus on englanniksi "help directmate in 2" (hd#2). Ratkaisussa musta tekee ensiksi siirron, jonka jälkeen asema on normaali kahden siirron matti. Pelissä on esiinnyttävä jokin syklinen teema. Useat ratkaisut ovat sallittuja, ei kaksosmuotoja eikä satushakkitehtäviä.

1. palkinto 80 EUR, seuraavat 65-50-35-20 EUR. Palkintojen yhteisarvo on 500 EUR, 250 EUR rahapalkintoina ja 250 EUR kiriapalkintoina. Kaikki palkintotehtävät palkitaan lisäksi Gvozdjakin *Cyclo-ne*-kirjalla, myös muita kirjoja on palkintoina.

Tuomari: Peter Gvozdják

Tehtävät viimeistään 8.12.2006 luottamusmiehelle osoitteella: Ivan Jarolín, Cernyševského 39, SK-85101 Bratislava 5, Slovakia, ijarolin@gmail.com

Dieter Müller 60 JT

A#2 tai a#3, joiden muutokset saadaan aikaan siirtämällä koko asemaa vähintään kaksi askelta vaaka- tai pystysuorassa. Muutoksessa yksikään nappula ei saa joutua laudan ulkopuolelle. Vain oikeaoppiset apumatit ovat sallittuja, ei satutehtäviä.

Tuomari: Dieter Müller

Tehtävät viimeistään 14.10.2006 luottamusmiehelle osoitteella: Mirko Degenkolbe, Postfach 11 12, D-08393 Meerane, Germany, Pontius_Pilatus@T-Online.de

Hermann Weissauer 85 JT

Kaksi ryhmää:

3#, vapaa teema, tuomari Martin Wesels.

4#-10#, vapaa teema, tuomari Manfred Zucker. Kummassakin ryhmässä palkinnot 500 EUR seuraavasti: 1. palkinto 200 EUR, 2. palkinto: 175 EUR, 3. palkinto 75 EUR, 4. palkinto 50 EUR. Enintään neljä tehtävää yhdeltä laatijalta per ryhmä. Jokainen osallistunut saa tuomiojulkaisun,

tuomio julkaistaan myös *Die Schwalbe* -lehdessä. Tehtävät viimeistään 4.10.2006 luottamusmiehelle: Helmuth Morgenthaler, Borsigstrasse 11, D-67063 Ludwigshafen, Germany, morgeh@rheinneckarweb.de

Aurel Karpati 90 JT

Orbit-lehti julistamassa kilpailussa on kaksi ryhmää. A#2, Meredith-muoto eli enintään 12 nappulaa, ei teemavaatimusta.

A#3 tai a#4, joissa samassa ratkaisussa sekä valkea että musta tekevät temposiirron. Tuomari on suurmestari Toma Garai, tehtävät viimeistään 24.8.2006 luottamusmiehelle: Nicola Stolev, Bukovic 3/a, naselba Lisice, 1000, Skopje, Macedonia, stolev@mt.net.mk

Tuomio julkaistaan *Orbit*-lehdessä, palkinnot shakillisia videoita, tehtäväkirjoja ja diplomeja.

196. *Die Schwalbe* TT, Alois Johandl MT

Die Schwalbe -lehti julistaa Alois Johandlin muistokilpailun oikeaoppisille loogisille tai strategisille 5-12 siirron mättehtäville. Tuomari on Hans Peter Rehm, tehtävät viimeistään 30.4.2006 luottamusmiehelle: Dr. Klaus Wenda, Rasumofskygasse 28, A1030 Wien, Austria, klaus.wenda@chello.at

197. *Die Schwalbe* TT, Karl Fabel 100 MT

Die Schwalbe -lehti julistaa Fabel 100 vuotta-muistokilpailun retrotehtäville, joissa on kaksoismuoto joko asemanmuutoksella tai vaatimuksen/ehdon muutoksella. Johtopelit ja illegal clusters -tehtävät eivät ole sallittuja. Tuomari on Thomas Brand, palkinnot 100 EUR ja kirjoja. Tehtävät viimeistään 20.6.2006 luottamusmiehelle: Günter Lauinger, Gradmannstrasse 35, D-88213 Ravensburg, Germany

ENSIPAINOKSET - ORIGINALS

Tällä palstalla julkaistavat ensipainokset ottavat osaa lehden vuosikilpailuihin. Laatioita pyydetään lähettämään tehtäviään osastojen toimittajille: mattitehtävät Mikael Grönroosille; apumatit Hannu Sokalle; lopputehtävät, itsematit, satushakki- ja shakkimatemaattiset tehtävät Joose Norrille. Myös ratkaisut ja kommentit tulee lähettää vastaavien osastojen toimittajille.

Suorissa mateissa (n#) ja itsemateissa (i#n) kuvion alla oleva **h** tarkoittaa temaattista houkutusta, **e** taas esipeliä (= jos musta olisi siirtovuorossa). Niitä ei tarvitse ilmoittaa ratkaisuisissa. Apumateissa vaihdelma ilmaistaan asteriskilla, esim. a#2*.

Originals published in this section are eligible for the informal tourneys of ST. Composers are requested to send their original compositions to the individual editors: Direct mates to Mikael Grönroos; Helpmates to Hannu Sokka; Studies, Selfmates, Fairies and Mathematical Chess Problems to Joose Norri. Also all solutions and comments should be sent to the appropriate editors.

In direct mates (n#) and selfmates (i#n) h under the diagram means a thematic try, while e means setplay. You need not give tries & setplays in your solutions. In helpmates setplay is indicated by an asterisk, e.g. a#2* (= helpmate in two with setplay).

Piece abbreviations in Finnish are: K = King, D = Queen, T = Rook, L = Bishop, R = Knight.

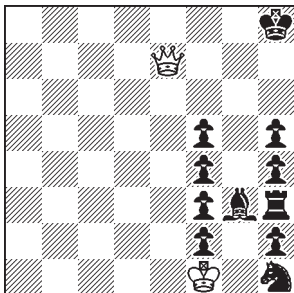
MATTITEHTÄVÄT - DIRECT MATES

Mikael Grönroos, Savenottotie 10 C 8, 65280 Vaasa (mikael.gronroos@fimnet.fi)

Tuomarit - Judges: 2# 2005-2006: **Marjan Kovacevic**, 3# 2004-2005: **NN**, n# 2004-2005: **NN**

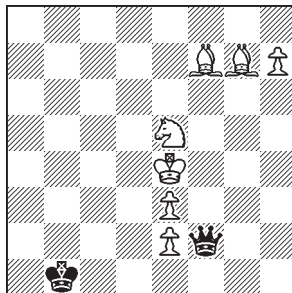
Tällä kertaa on vain kaksi tehtävää ratkaistavana, koska tarjonta on ollut niukkaa. Älkää säikähtäkö edellisenumeron kommenttejani tasosta, vaan lähtekäämme yhdessä nostamaan suomalaista mattitehtävien tasoa! Tarjolla on kaksi monisiirtoista, joista Hannu Soka tehtävä on vaativa. Siinäkin on pikku puutteensa, joka ei ole meinannut läpäistä Hannun itsekritiikkiä. Tehtävä on kuitenkin ehdottomasti julkaisemisen arvoinen, vaikka vihjeenä toisessa ratkaisun päämuunnelmassa onkin mattiduaali. Tätähän ei kovin pahana pidetä, vaikka se tietysti pieni miinus onkin. 8-siirtoinen onkin paljon kevyempi, pikkunätti luomus. Lisäksi Ralf Krätschmer lähettää korjauksensa ST4-5/2005 olleeseen tehtäväänsä, joka todettiin virheelliseksi. Ratkaiskaapa myös tämä tehtävä. Tehtävät on kaikki koneella tarkastettuja. Ratkaisumielen lisäksi toivotan laadintamieltä ja tehtävatarjontaa ensi vuoden alkuun. Hyvää vuoden vaihdetta!

2902. Gabriel Nedeanu
ROU

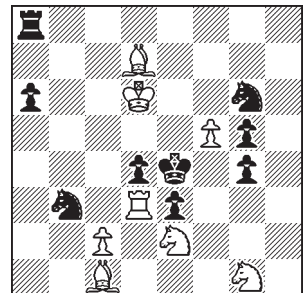
8# 2+11

2903. Hannu Sokka
Turku

9# 7+2

2369v Ralf Krätschmer
DEU

8# 8+9

MATTITEHTÄVÄENSIPAINOSTEN RATKAISUT ST 4/2005

2838. Puiu 1.Ke7? (sp.) 1.-c5!, 1.Kc7? (sp.) 1.-e5!, 1.Db1? (sp.) 1.-e5!, 1.Df1? (sp.) 1.-c5!, **1.Kd7!** (sp.) 1.-c5/e5 2.dxc5/dxe5#. Mäkihovi-teema Re5:n ja Rc5:n jälkeen. Kuninkaan houkutukset korostavat esipeiliä, mistä saksalainen käyttää nimeä Belegverführung, tosin toinen sotilaansiiroista tulee samalla hoidetuksi. Tietysti kovin kaavamainen (JN).

2839. Ahues 1.De5? (2.Tg4#) 1.-Df4!, 1.Le5? (2.Tg4#) 1.-Rxf3!, 1.Le6? (2.Tg4#) 1.-Rd4!, **1.Kf7!** (2.Tg4#) 1.-Df4/Rxf3 2.Lxf4/Dg7#. Alkusiirtoyritys Le6 näyttää, että f6 pitää suojata, ja e5:ssä tapahtuu sitten Wurtzburg-Plachutta. Vahvin päästä ratkaisee (JN).

2840. Petrasimovic 1.Le2! (sp.) 1.-Kc5 2.Rd3+ Kd4 3.La5; 1.-Ke5 2.Re8+ Ke4 3.Rf6+, 2.-Kd4 3.Re6+; 1.-Lb7 2.Rxb7 ~ 3.Re6+, 2.-Ke4 3.Rc5+; 1.-R~ 2.Rxf5+ Ke4

3.Rg3+, 2.-Kc5 3.La5; 1.-c5 2.Rb5+ Ke4 3.Rc3+. 1.Rf7? Kc5! Mukavaa pyörittelyä ilman teemaa. Pakoyritys Ke5 on niin vahva, että alkusiirron näkee heti, eikä houkutuksen keksiminen onnistu väkisinkään (JN).

2841. Kozdon 1.Lg2! (2.Tb5+ Ka7 3.Rc6+ Ka8 4.Tb8#) 1.-e1R 2.Le4 Ld6 3.Tb5+ Ka7 4.Rc6+ Ka8 5.Tb8+ Lxb8 6.Rxe7+ Ka7 7.Rc8#, 2.-Lb6 3.Txb6+ Ka7 4.Tb7+ Ka8 5.Tb5+ Ka7 6.Rc6+ Ka8 7.Tb8#. Näppärä alkusiirto (AHa). Holstilla alkava pyöritys, jonka pointsi on siinä, ettei 5.Rxe7+ käy, vaan b8-ruudun suojaus täytyy vaihtaa tukintaan. Torniuhrauksen suhteellinen yksipäämääreisyys on tuolla kompensaatilla taattu.(JN)

2842. Kozdon 1.Ke2! (2.Da1#) 1.Dh5+ 2.Kd2 Kg1 3.Da1+ Kf2 4.De1+ Kf3 5.De2+ Kg3 6.Rf1+ Kh3 7.Rf4+ Kh4 8.Dxh5#.

APUMATIT - HELPMATES

Hannu Sokka, Kastuntie 47 B 20, 20300 Turku (hannu.sokka@pp1.inet.fi)

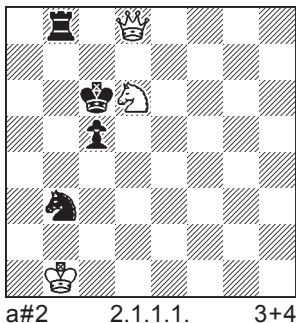
Tuomarit - Judges: a#2/h#2 2005-2006: **NN**, a#3/h#3 2004-2005: **NN**, a#n/h#n 2004-2005:

Marko Ylijoki

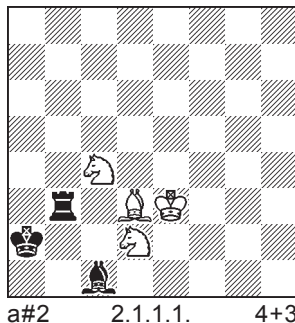
Tässä ratkaisijoille varsinainen pläjäys lukumääräisesti, mutta halusin sekä tyhjentää edellisen toimittajan piirongin laatikot, että pistää mukaan vakioalaattijoiden uusia kunnan tehtäviä. Näin ensi vuoden voin aloittaa kunnolla puhtaalta pöydältä.

Ratkaisut saa ja olisi myös mukavaa kirjoittaa lyhyesti, eli 2-siirtoisissa 1. ja #-siirto, muissa mustan 1. ja viimeinen sekä #-siirto. Käyttäkää säästyvä aika mojoviini kommentteihin!

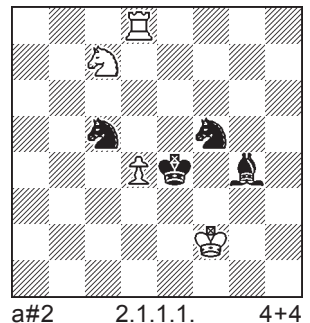
2904. Andrei Dikusarov
RUS

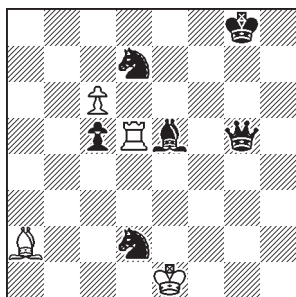
2905. Czeslaw Jaczura
POL

2906. Henryk Kruk
POL

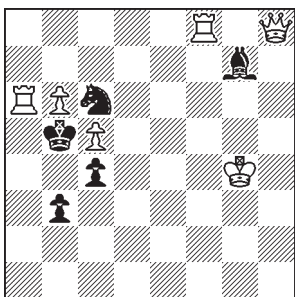

2907. Mikola Kolesnik & Roman Zalokotski
UKR

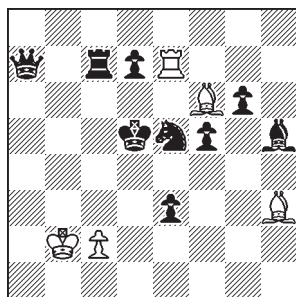
a#2 0-asema 4+6
a) mLe5→e3 b) mLe5→h8
c) mKg8→f7 d) mKg8→e6
e) mKg8↔vLa2

2908. Gennadi Zgerski
RUS

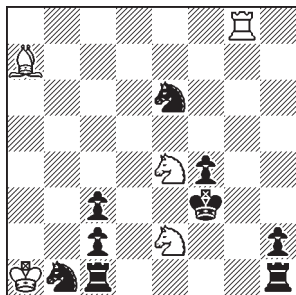
a#2 2.1.1.1. 6+5

2909. Steven B. Dowd & Marko Ylijoki
Omistus:
Mikael Grönroos 50

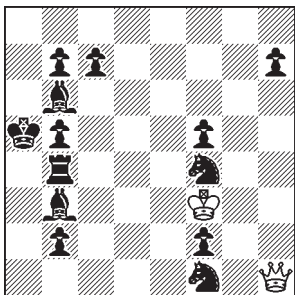
a#2 b) vLh3→a6 5+9
c) & mTe5 d) & vLa6→d1

2910. Christer Jonsson
SWE

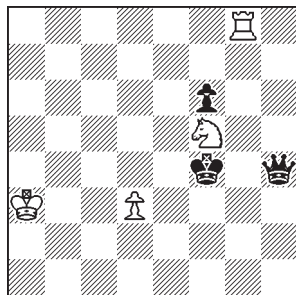
a#2 2.1.1.1. 5+9

2911. Toma Garai & Mikael Grönroos
USA / Vaasa

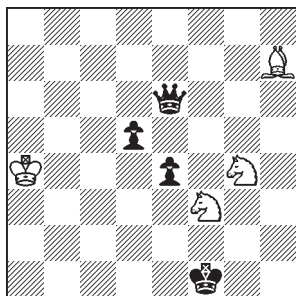
a#2 b) vDh1→h3 2+13

2912. Leonid Makaronez
ISR

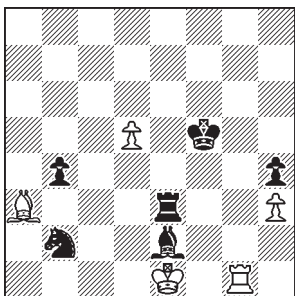
a#3 2.1.1.1.1. 4+3

2913. Christer Jonsson
SWE

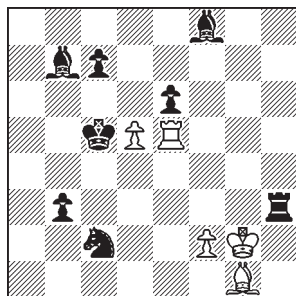
a#3 2.1.1.1.1. 4+4

2914. Mikola Kolesnik & Vadim Vinokurov
UKR / RUS

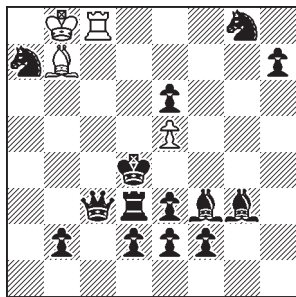
a#3 b) vsh3→d4 5+6

2915. Unto Heinonen
Helsinki

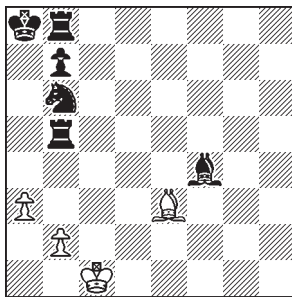
a#3 2.1.1.1.1. 5+8

2916. Christopher Jones
GBR

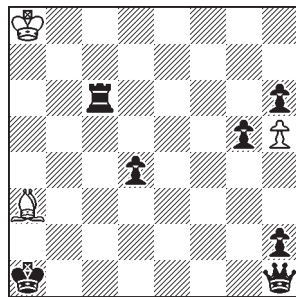
a#3 b) mKd4→f4 4+14

2917. Mikola Kolesnik &
Roman Zalokotski &
Mikael Grönroos
UKR / Vaasa

a#4 2.1.1... 4+6

2918. Christer Jonsson
SWE

a#5 3+7

APUMATTIENSIPAINOSTEN RATKAISUT ST 4/2005

2845. Grönroos a) 1.Tg8 Rd6 2.Kf8 Tf7#
b) 1.Tf7 Rf5 2.Kf8 Tb8# c) 1.Tb8 Rg6 2.Td8
Te7# d) 1.Kf8 Rh6 2.Te8 Tf7# e) 1.0-0 Ra6
2.Td7 Tb8# f) 1.Kd8 Re6 2.Kc8 Tc7# g)
1.Kd8 Ta7 2.Kc8 Ta8# h) 1.Kf8 Re6 2.Kg8
Tg7# i) 1.Th7 Re5 2.Te7 Tb8# j) 1.0-0 Rf6+
2.Kh8 Th7# k) 1.Kd8 Rb6 2.Te8 Td7# l)
1.Tg8 Rc6 2.Tf8 Te7# m) 1.Td7 Rd5 2.Kd8
Tb8#. Bravo. Record! (RL). Luontevista läh-
tökohdista johdettu; linnoitukset ja tem-
poirrot. Voipi olla maksimi (UH)! Hannu
Sokka muistelee, että Osmo Kaila olisi
saanut 1. palkinnon Probleembladin tee-
maturnauksessa 70-luvun alkupuolella yli
50-muotoisella tehtävällä samalla materi-
aalilla. Onko jollakin tarkempaa tietoa?
Emme ole lähdeä löytäneet. Tämä tehtävä
toisaalta puolustaa laatijan mielestä paik-
kaansa, kun muutokset tehdään vain kah-
della nappulalla, jolloin tietty perusstruk-
tuuri säilyy (MG). No, vertailukohteeksi voisi
heittää PB:n 120. TT:n 2. palkinnon saa-
neen tehtävän P0563562 PDB:ssä. Siinä
Jenö Ban on samalla materiaalilla saanut
aikaiseksi 32 muotoa, tosin kaikkia nappu-
loita liikutellaan eikä esimerkiksi linnoituk-
sia ole. Samassa turnauksessa Kaila sai
1. palkinnon - kovasti eri tyypisellä tehtä-
vällä tosin (MY).

2846. Pitkänen & Grönroos 1.Kd4 e8D
2.Rc5 Dh8# 1.Kd4 e8D 2.Tc5 De4# 1.Kb5
e8R 2.Tc5 Rd6# 1.Kb5 e8R 2.Rc5 Rc7#.
Kiintoisa, kuten seuraavakin, vaikken varsin-
aisesti pidäkään tällaisista haarautuvista

ratkaisuista (AHA). Ilmeisen hiotut erittele-
vät blokit. Olisiko liikaa toivoa tarkkaa ana-
logiaa dualinvaltossa (JN)?

2847. Ylijoki 1.Ke4 Rxf5 2.Lf3 Rd6#
1.Ke4 Txf5 2.Kd3 Tf3# 1.Kd5 Rxf5 2.De6
Re7# 1.Kd5 Lxf5 2.De4 Le6#. Suoran ja
epäsuoran ratsupatterin takanappulat vaih-
tavat osia keskenään ja muodostavat myös
kaksistaan suoratt patterit. Motivoimaton kak-
soisshakki Rd6 häiritsee, kun muut ovat
välttämättömiä. Mitä jos lisäksi msc7 (JN)?!
Mielenkiintoinen ehdotus, tosin pitäisi kai
pyrkä hoitamaan toisella tavalla (MY).

2848. Jonsson 1.Te4 Dh5 2.Txc6 Df7#
1.Rfg4 De2 2.Lxc5 Dd3#. Tehtävä jonkalai-
sesta minä pidän (PV). Olipa vaikea 2-
siirtoiseksi (AHA). Pientä klappia alkusiir-
tojen motivaatioissa (HS). Silmänkääntöä:
e5-f5-kiinnitys on staattinen, mutta kun kor-
rektius vaatii sen, huijataan uskomaan kak-
soiskiinnitysmatteihin. Ehkäpä siitä pääsi-
si eroon sopivalla asettelulla, ja mustan
alkusiirron motivaation yhtenäistäminen
kelpaisi myös (JN).

2849. Jonsson 1.-Kd7 2.Kxf4 Txf6+
3.Ke5 Tf5# 1.-Re2 2.Kf5 c4 3.Kxe6 Rd4# 1.-
Lg5 2.Kxg3 Te1 3.Kf2 Lh4#. Kauniita matte-
ja, kun turhat nappulat lyödään pois (AHA).
Ihan mallikkaisesti matteihin päättävä Zilahi,
ei valtavasti sykähdyttele mutta taloudelli-
suus ihmekäs (JN). Light and fluent, though
White does three moves (UH).

2850. Ylijoki 1.Te5 Lg4 2.Le4 Re2# 1.-
h4 2.Lf5 Th3 3.Te4 Rd3#. Tällaisessa saisi

mallimatit olla, mutta kun ei niin ei (HS). Tuttuihin antikriittisiin siirtoihin yhdistetty Grimshaw samalla tukkien (puhtaallakin motivaatiolla on esitetty), jossa Lg4:n kaksipäämääreisyys ahdistaa. 1.-h4 voi olla omaperäinen ja neroisa tapa eritellä ratkaisut (JN).

2851. Jones & Grönroos a) 1.Le3 Td4+ 2.cxd4 Kg4 3.Ke4 Lxf3# b) 1.Tfe3 Ld5 2.cxd5 hxg3 3.Ke4 Txf4#. Vaikeita uhraustukintoja (AHa). Eipä tullutkaan mattia patterilla(HS). Zilahi, jossa valkea uhraus auttaa mustaa tukkimaan ruudun, jonka uhrautuja jo suojaasi. Vaikka Kg4 katkaisee tornin linjan, voi analogian katsoa olevan kohdallaan, jos ajatellaan yrityksiä a)1.-Ta4 ja b)1.-Lxc6 (JN). I have not seen earlier this idea (UH).

2852. Heinonen 1.Th8 Le4 2.Th5 Td5 3.Lh4 Lxf5# 1.Lg2 Tf8 2.Lh3 Le8 3.f4 Txf4#. Kahden kiinnityksen purku kaksi kertaa vastavärein, valkean manööverit ötyisämpiä, mitä mustiin tulee, ks. 2854. Makuasia, pitääkö mustan vikan siirron epäanalogisuutta puutteena vai kauniina pilkkuna (JN).

2853. Jonsson 1.Kxe4 f6 2.Ke5 Ta5+ 3.Kd6 Td5# 1.Kxf4 Txc6 2.Kg4 Tg6+ 3.Kh5 Rg3# 1.Dxf5 Rg5 2.Dxc2 Ta2 3.Dd3 Rd5#. Ja mikä oli sekametelisopan teema?? Viedä ratkaisijan hermot vai (HS)?? En ymmärrä, mitä tämä yrittää sanoa, mutta siis nimenomaan minä en ymmärrä (JN). Fine and difficult; some one may claim, that the solution Qxf5 is not thematic (UH). Ei ole ensimmäinen eikä laitimmainen kerta, kun tämän tyyppinen tehtävä, jossa kolmas ratkaisu ei näytä kuuluvan kuvioon, harhauttaa ratkaisijoita. Ajatellaanpa yksinkertaisesti: ensimmäisessä ratkaisussa lyödään e4-ratsu, toisessa d4-ratsu ja kolmannessa ei lyödä kumpaakaan. Siinäpä se. Siis kolmas, helposti epätemaattiseksi tulkittava ratkaisu tuo järkeä ja oikeutusta passiivisille uhrauksille. Selkeintä tietysti

olisi toteuttaa tämä zilahina, siinä laatija ei ole ihan onnistunut (MY).

2854. Jones a) 1.Ld3 La7 2.Tb6 cxd3 3.Tc6 dxc4# b) 1.Tb3 Tf4 2.Lg4 cxb3 3.Le6 bxc4#. Onko kaikki musta kama K-sivustalla tarpeen (AHA)? Kaksostus paljastaa heti ratkaisut, mutta mitä sitten. Mustat upseerit kiertävät tukkimaan kahdella siirrolla samankaltaisesti kuin 2852:ssa, mutta tässä se ei tee venytettyä vaikutelmaa, koska on yhteydessä valkean peliin (JN). Surprising solution and so difficult (UH).

2855. Syväniemi & Grönroos 1.Kh3 Re5 2.Lg3 Rxg6 3.Lh2 Kf5 4.Tg3 Rf4# 1.h3 Kxf6 2.h2 Kxg6 3.Kh3+ Kh5 4.Lg3 Rg5#. Briiljantin hionnan rikkoo d4, valitettavasti (HS)! Hiojan mielestä d4 on se helmi, joka korvaa useita mustia upseereita (MG)! Musta rakentaa pesää ja valkea katsoo, minkä reitin nappuloilleen valitsee. Yhteispeliä ei ole (JN). White's reciprocal pawn captures; no cooperation and this is schematic (UH).

2856. Koistinen 1.Kd3 Lf7 2.Le8 Lxe6 3.Lh5 Kd5 4.Le2 Lxf5# 1.Lc6 Ke5 2.Le4 Lc6 3.Lc2 Lg2 4.Kd3 Lf1# 1.e5 Kd5 2.Lc8 Lxb5+ 3.Kf3 Kc4 4.Ke4 Lc6#. Lähetit vaihtavat takaa-ajajan rooleja kahdessa ratkaisussa. Mielestäni paras tämänkertaisesta satsista. Vaikeakin (PV).

2857. Karhunen 1.Kf5 cxd3 2.c2 Kb2 3.c1D+ Kb3 4.Dc7 d4 5.Df4 Kc4 6.Ke4 Ld3#. Olipa tosiaan visainen ja kauniskin päähkinä ideaalimatin (HS)!! Hienolla alkusiirrolla lähtevä ihannematin rakennus (JN). This was easy to solve (UH)!

2858. Dowd & Grönroos 1.Rc2 Rc7 2.Sa3+ bxa3 3.b2 Ka2 4.b1R Rd5 5.Rxd2 Re3+ 6.Kc3 Lb2#. Tätä tehtävää monet pitivät erityisen vaikeana ja monelta se yllättäen jäi ratkaisematta. Löytyihän se suomalaisella sisulla (MG)! Really difficult! Phoenix and ideal mate (UH).

LOPPUTEHTÄVÄT - STUDIES

Joose Norri, Meritullinkatu 7 A 13, 00170 Helsinki (joose_norri@hotmail.com)

Tuomari - Judge: 2005-2006: **Rainer Staudte**

Ei ensipainoksia tällä kertaa. *No originals this time.*

LOPPUTEHTÄVÄENSIPAINOSTEN RATKAISUT ST 4/005

2843. Vandiest 1.Dc6+ b5 2.Dc2+ Db3+ (2.-Kb4 3.De4+ Kc5? 4.De7+ tai 3.-Kc3 4.De3+) 3.Ka1 Kb4 4.Dc5+ Ka4 5.Dc2 b4 6.Dc6+ Ka3 7.Dc1+ ja niin pois päin.

Kun 1.-b5, niin yllätys, yllätys: Ollaan peliasemassa Atanasov- Spiridonov, Ruse 1978 (tosin kääntövärein ja peilikuvana). Peli löytyy loppupeliensyklopediasta (OH).

2844. Vandiest 1.Dg5+ Dg3 2.Le4+ Kh2 i) 3.Df5 ii) b6 iii) 4.Dh5+ Dh3 5.De5+ Dg3 6.Df5 b5 7.Dh5+ Dh3 8.De5+ Dg3 9.Df5 b4 10.Dh5+ Dh3 11.De5+ Dg3 12.Df5 b3 13.Dh5+ Dh3 14.Dg5! Dg3 iv) 15.Dh6+ Dh3 16.Dd2 b2 v) 17.Kf2 vi) Dg3+ 18.Kf1+ Kh3 19.Lf5+ Kh4 20.Dh6 matti.

i) 2.-Kh3 3.Dh5+ Dh4 4.Lf5+ Kg3 5.Df3+ Kh2 6.Le4.

ii) 3.Dh6+? Dh3 4.Dd2 De6!

iii) muut siirrot (paitsi 3.-b5) johtavat nopeaan mattiin.

iv) muuten 15.Kf2.

v) jos nyt 16.-De6 17.Df4+ Kf3 eikä b3:ssa ole shakkia. Jatko 16.-Dg4+ 17.Kf2 Kh3 18.De3+ Kh4 19.Dh6+ Dh5 20.Df4+ Dg4 21.Dh2+ Dh3 (21.-Kg5 22.De5+ Kh6 23.Df6+) 22.De5! Dg4 23.Lf5 Dd1 24.Df6+ Kh5 25.Dg6+ Kh4 26.Dh6 Dh5 27.Df4+ on asiallisesti sama kuin eräässä Carol Mannin klassisessa lopputehtävässä.

vi) 17.Ke1+? Kg3 18.Df2+ Kg4 19.Lf5+ Kg5.

AH, OH ja RL esittävät seuraavaa duaalia (tai tässä tapauksessa oikeastaan sivuratkaisua): 3.-b5/b6 4.Ld5 Dd6 (4.-b4/b5 5.Dh7+ Dh3 6.De4 b3/b4 7.Dh1+ Kg3 8.Df3+ Kh4 9.Df6+ Kg3 10.Df2+ Kg4 11.Le6+) 5.Dh5+ Kg3 6.Dg5+ Kh3 7.Kf1 Df8+ (nyt b-sotilas esti shakin a6:sta) 8.Kg1 Dc5+ 9.Kh1. Tämä lienee vedenpitävää, ja säälikin. Mutta saisiko tekijänratkaisun ja tämän yhdistettyä muunnelmiksi samaan tehtävään (JN)?!

ITSEMATIT JA SATUSHAKKI - *SELF MATES AND FAIRIES*

Joose Norri, Meritullinkatu 7 A 13, 00170 Helsinki (joose_norri@hotmail.com)

Tuomarit - *Judges*: i#/s#2004-2005: **NN**; satutehtävät/*fairies* 2004-2005: **Olivier Ronat**

Mainittakoon tässäkin viimeksi tekemäni virheet. Tehtävässä 2895 mustan sotilaan pitää olla c4:ssä eikä c3:ssa, ja tehtävästä 2899 puuttuu merkintä 2.1.1.1. Näihin sopii hyvin vastailia tämän numeron mukana.

Tehtävien kaikki satunappulat ja -ehdot on selitetty muutamassa viime numerossa niin moneen kertaan, että paneudun vain kolmeen viimeiseen tehtävään. Minulta voi tietysti koska tahansa kysyä mitä tahansa epäselvää asiaa.

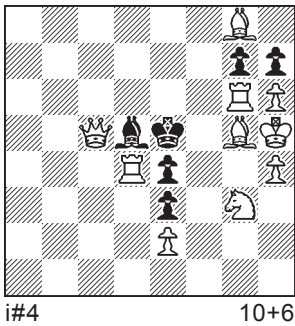
Apupakkomatissa (ehkä paremmin apuitsematissa, mutta siinä tulee vastaan historiallisia konsideraatioita) valkea alkaa ja pyritään apupelinä asemaan, jossa mustan on pakko tehdä valkeasta matti.

Nolla-asemassa kuvio ei ratkea, vaan muutokset tehdään vuorollaan siihen. Lähetti-torni-metsästäjä liikkuu ja lyö eteenpäin kuin lähetti ja taaksepäin kuin torni. Koska tehtävä on pisinsiirtoinen, on mustalla molemmissa muodoissa valinta vain metsästäjän siirtojen b1:een ja h1:een välillä, koska ne ovat pidempiä kuin e8:aan.

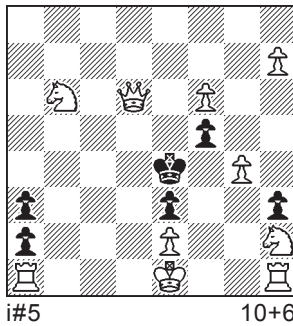
Viestikapulashakissa, kun valkea tai musta on siirtänyt yhtä nappulaa ja siirtää sitten toista, on kapula annettu ensimmäiseltä toiselle. Sitä ei saa enää palauttaa nappulalle, jolla se jo on ollut. Poikkeus: jos muita siirtoja ei ole (esim. jos olisi muuten patissa, tai shakkia ei voi muuten torjua. Siis vain ortodoksimatteja ja -patteja). Nappula säilyttää vaikutuksen kuninkaaseen vaikka kapula olisi annettu eteenpäin. Ehto koskee peliä kuviosta eteenpäin. Sotilas pysyy korottuessaan samana nappulana. Linnoitus on vain kuninkaansiirto.

To our foreign readers: *Selfmates 2919-2921; Selfmate maximummer, grasshoppers 2922; Helpmate Southern Chess 2923; Serieshelpmates 2924-2926; Helpcompelmate (Hilfswingmatt), Anticirce Cheylan 2927; Serieshelpmate maximummer circe BR-Hunter zeroposition 2928; Seriesselfmate Stafettenschach circe 2929.*

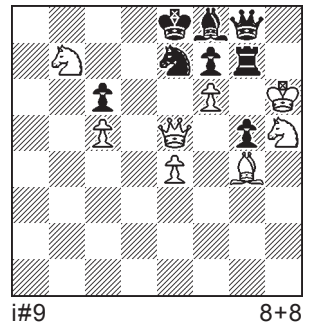
2919. Leonid Makaronez
ISR

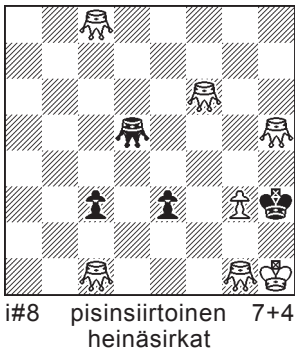
2920. Jorma Pitkänen
Lahti
Alexander Hildebrand
in memoriam

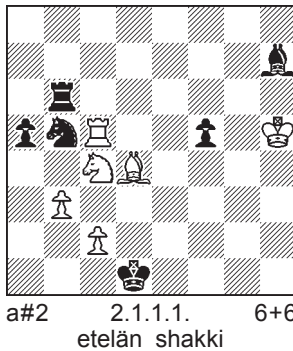
2921. Jorma Pitkänen
Lahti

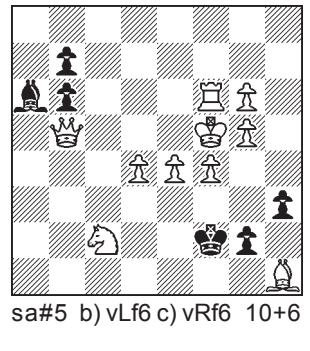
2922. Unto Heinonen
Helsinki
Osmo Kaila in memoriam

2923. Themis Argirakopoulos
GRC

2924. Jorma Paavilainen
Espoo
Omistus: Mikael Grönroos
50 vuotta 31.12.2005

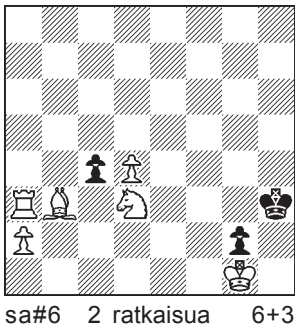

i#8 pisinsiirtainen 7+4
heinäsirkat

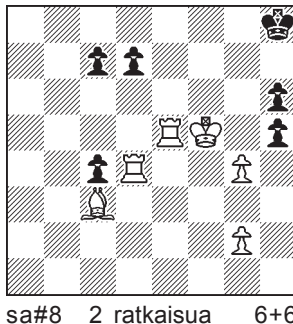
a#2 2.1.1.1. 6+6
etelän shakki

sa#5 b) vLf6 c) vRf6 10+6

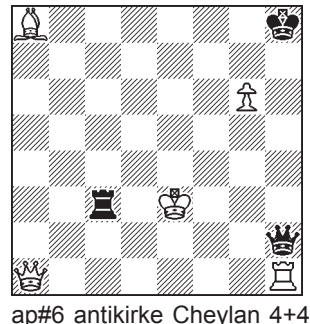
2925. Marko Ylijoki
Tampere

2926. Marko Ylijoki
Tampere

2927. Unto Heinonen
Helsinki

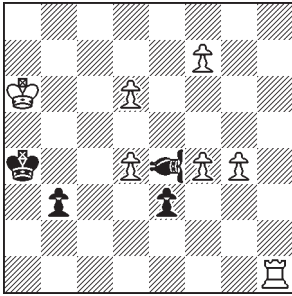
sa#6 2 ratkaisua 6+3

sa#8 2 ratkaisua 6+6

ap#6 antikirke Cheylan 4+4

2928. Hannu Sokka

Turku

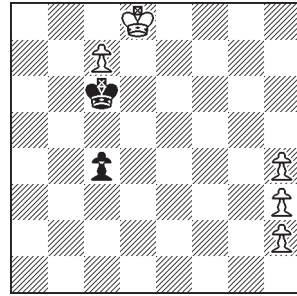

sa#21 0-asema 7+4

a) -vsf4 b) mse3→g5
pisisiirtoinen, kirke
LT-metsästäjä e4

2929. Ilpo Mahrberg

Espoo

si#29 kirke 5+2

viestikapulashakki

ITSEMATTI-JA SATUSHAKKIENSIPAINOSTEN RATKAISUT ST 4/2005

2859. Kostadinov 1.Tc5? Dh1! 1.Ta5!
Dxh3 2.Rxg3+ Kf4 A 3.Re2+ Kf3 4.Rh2+ Ke3
B 5.Te5+ fx e5 6.Lg5+ Txg5#, 1.-Dh1 2.Rxf2+
Ke3 B 3.Rg4+ Kf3 4.Rd4+ Kf4 A 5.Re6+ fx e6
6.Tc4+ Ld4#. Creation of black batteries,
switchbacks, passive annihilations (com-
poser).

2860. Pitkänen 1.Rc4+ Kd1 2.Rc3+ Kc1
3.f6 h3 4.e4 h2 5.e5 h1R (h1L?) 6.e6 fx e6
7.f7 e5 8.f8D e4 9.Dxf4+ e3 10.Dxg3 Rxg3#.
Huom! Ra2, Rb2, sc2, Kd2 ja alkusiirtojen
jälkeen Rc4, Rc3, sc2, Kc1 (laatiija). Ratkesi
yllättäen eka yrityksellä (HK).

2861. Rallo 1.-Rf4 2.Hd3 Rh5 3.Hf4 Hc3
4.Hd4 Rf6# ja 1.-Hh5 2.Hf4 He5 3.Hxd5 Hc5
4.Hd4 Rf2#. Houkutusotilaan lyönti toi-
sessa ratkaisussa (HK)?

2862. Grönroos a) 1-8. c1R Rxa2 Rc3
Rxa4 Rc5 Rxa6 Rc7 Ra8 Txa8# b) 1-8. b1L
Lxa2 Lb3 Lxa4 Lb5 Lxa6 Lb7 La8 Txa8#.
Hauska (OV). Muistini mukaan Aulis oli jo
kouluaikoinani kuuluisa säveltäjä ja hänet
mainittiin musiikinteorianneilla. Piti oi-
kein tietosanakirjasta tarkistaa, että hän on
tosiaan noin nuori (OH).

2863. Novomesky 1.Kc2 2.Kc3 3.Kb4
4.Hc5 5.Hb5 6.Hc1 7.Hc6 8.Ha3 9.Ka5
10.Ha6 11.Kb6 12.Hb7 Rc4# ja 1.Ke2 2.Ke3
3.Hf3 4.Kf4 5.Kf5 6.Kf6 7.He6 8.Kg7 9.Hg8
10.Hg6 11.Kf6 12.Hf7 Re4#. This is correc-
tion of no.2210 *Suomen Tehtävänikat* 6/
2001 (composer). Oivallinen laatuteos.
Helpompi ratkaisu avitti juonikkaamman

kanssa (HK). Ainoat mattikuvat, joten sitten
vaan palapeli kohtalleen (OH). Myöhäinen
hyppy c1:een yllätti (OV).

2864. Sokka 1.Rf2+! Kf5 2.Acg6 Kg5
3.Ad3 Hd2 4.Ac8 Hh6 5.Ae4+ Kh4 kAlf6#, 1.-
Kf3 2.Ah3 Ke2 3.Ag1+ Kf1 4.Rd3 Hd2 5.Ac3
Hb4 6.Ae3#. Kun ensi kerran parikymmentä
vuotta sitten tutustuin aitureihin, niin pidin
niitä ratsun korvikkeina, enkä niinkään satu-
nappuloina. Tämä mielikuva on säilynyt, jo-
ten kuviossa näyttäisi olevan yksi ratsu lii-
kaa, eikä se innostanut ratkaisemaan (OH).

2865. Seehofer 1.LEh3# (2.LEh8#) Lg3/
Lh4/Lb4/Hh6/Hb6/He5/Hg3/Hb5 2.Kxa5/
Kxa5/LExe4/Kb6/Kxb6/Kb6/Kb5/Kxb5#.
Mukavaa peliä, alkusiirto ilmeinen (OV).

2866. Pahl & Müller Perinteinen tasa-
hyppääjä (=E) on linjanappula, joten alku-
aseman a6-e2 ei ole shakki, b5 katkaisee
linjan. Käsittäakseni suuremmilla laudoil-
la katkaisut myös muilla kuin daamin lin-
joilla ovat mahdollisia. Nykyisin yleisempi
on non-stop-tasahyppääjä, jonka linjaa ei
voi katkaista (kuviossa musta olisi shakis-
sa). Ainakin selvyuden vuoksi minun olisi
pitänyt painottaa tätä eroa (JN). 1.Leog3
Ke5 2.Paog6 Eh5# (3.Eg6??) ja 1.Leog4
Ke6 2.Paof7 Eh7 (3.Eg8??) ja 1.Leof3 Kd5
2.Paoe6 Ef5 (3.Ee6??). Linienasperre im
Schlüssel ermöglicht dem weißen K?nig
so zu ziehen, daß er Bock f?r den aus der
Batterie ziehenden weißen Equihopper bil-
det. Der schwarze Pao zieht so, daß der

schwarze Equihopper als Bock zugunf?hig wird (Autoren). Täydellistä analogiaa. Ta-sahyppääjä ei ole juurikaan esiintynyt ST:ssä aikaisemmin. Sen olisit voinut esitellä paremmin (OH). Analogia ulottuu moninkertaismotivaatioon: Leon pitää avata Hh6:n linja, katkaista musta linja vK:n tulevaan ruutuun ja toimia pukkina b5:stä poistuvalla E:lle, jotta se suojaa f1:n -melkein, sillä ratkaisussa 1.Leog3 keskimäinen jää pois (JN).

2867. Aitta 1.Ke6a Kc7a 2.e5a Kd8b 3.e4b dxe4a 4.Ke5b Ke7a=. Sotilasasema paljastaa että tässä on kyseessä se variantti jossa valkean ja mustan nappulat ovat alussa eri laudalla! Muuten asema olisi laiton (laatija). Asemahan on laiton mse7(B). Pitää vain osata kuvitella, että jossain vaiheessa peliä on osa nappuloista siirretty B-laudalle ja peliä jatkettu Liisa-shakkina (OH). Liisa-shakin jätän huomaansa "taantumusshakin" kera (HK)!

2868. Heinonen 1.-Kb2 2.Kg2 LEa1 3.Hh1 Kc2 4.Kf1 Kd1+ 5.He1 LEXe1(LEe8) 6.Ke1 Ke2#. Paljon tekniikkaa pienessä paketissa, ihannematti (laatija). Mielestäni ainoa oikea nelinurkkatehtävän malli, nappulat vain ja ainoastaan nurkissa (HK)!

2869. Heinonen Kuningas palaa aina lyönnin jälkeen e1:een: 1-2.Kxd3 10.Kxe7 16.Kxe5 21.Kxf4 27.Kxg3 32.Kxf6 39.Kxf8 47.Kxg6 57.Kxh4 68.Kxh3 70.Kg1+ Te1#.

Termiä puhdas mattiasemassa harvoin käytetään. Tietänet, että kuninkaan ruudut ovat mallikkaasti suojattuja. Musta daami h8 on temaattisesti välttämätön (laatija). Hyvin täsmällinen siirtojärjestys. Pikku muutoksilla siitä saisi omistustehtävän jopa 75 vuotta täyttävälle yhdistykselle, mutta hyvä näin (OH). Ja myöhemmin: En ole enää lainkaan varma siitä voiko tehtävää pidentää 75 siirtoon, no 73 onnistuu varmuudella, mutta sehän ei ole merkkipäivä (OH). Säännöt varmaan jääneet minulle epäselviksi; miten yksinäinen vK voisi pakottaa mustan matittamaan, kun sekin vaikka voi liikuttaa kuningastaan (OV)? Kuningas voi shakata kollegaansa olematta itse shakissa - jos e8 on tukittu. Nyt kaikki an-tikirkeä opiskelmaan, sitä tarvitaan WCCT:ssä (JN).

2870. Dittmann 1.Rb1xLc3! Df8-b4 2.Rg1xRe2 (2.Kc5-d4? ja vR ei pysty rakentamaan katkoa c7:ään, se tarvitaan mustalla uudelleensyntymisruudullaan; 2.Rg1xf3? Re1-f3! eikä lopussa ole mattia) Rc1(g3)-e2 3.Kc5-d4 Dh8-f8 4.Re8xRc7 ja eteenpäin 1.Kb6#. Jo kaksisiirtainen esimerkki-tehtävä pani aivot solmuun, joten luovutan suosiolla (HK). Lopuksi oli otettava takaisin ratsun lyönti, kun mustalta puuttui enää ratsu ja valkoruutuinen lähetti. Tämänkö takia asemassa on msa2 ja msf7, joille en heti löydä muuta käyttöä (OH)? Ainakin se on riittävä syy (JN).

RATKAISUPISTEET ST 4/2005: 2838-2870							
	#	+=	a#	i#, satu	4/05	2005	YHT
Ratkaisija	13	8	51	44	116	301	
Antero Harju	5		47		52	132	4824
Olli Heimo		8		34	42	121	4263
Arto Heimonen	13	8	35		56	140	671
Unto Heinonen			51		51	105	3797
Erkki Helminen	7		8		15	41	1720
Yrjö Hiltunen			43		43	97	4054
Hannu Kettunen		4	51	22	77	213	5862
Romuald Lazowski	13	8	51	39	111	267	1496
Joose Norri	10		32		42	42	605
Hannu Sokka			51		51	132	3050
Pentti Vähämäki			38		38	80	3933
Olli Välikangas				10	10	33	2634

LAUTA- MIES

Suuri mestarilaatija Pekka Pötkönen lähestyi Lautamiestä kirjeitse esittääkseen “muutamia pohdintoja aiheisiin, jotka eivät suorastaan ole tapeetilla, mutta jotka tuhmaan mieleeni ovat vitkalleen pakkautuneet”, kuten hän sanansa panee. Niin on kirjessään viisaita sanoja, ettei niihin osaa oikein mitään lisätä. Katsotaanpa.

Erikoinen on tuo itseapumatin vaatimus. Lähdekirjojen mukaan ensimmäisen semmoisen toimitti Franz Palatz, ja julkaistiin se Die Schwalbessa 1923. Eipä pitkään tarvinnut suomalaisen probleminystävän odottaa, että sellainen saatiin Suomen Shakin palstoille. Numerossa 8/1935 julkistavat Osmo Kaila ja Leo Valve italialaisen Mario Camoranin kantapainoksen, jonka alla seisoo ‘Itseapumatti 5. siirrossa’. Kuka on mahtanutkaan nimen keksiä? On kuitenkin jo tuolloin varoitettu mahdollisesta sekaantumisesta: “Itseapumattiamme ei suinkaan ole sekoitettava apuitsemattiin. Itseapumattissa nimittäin ‘leikitään’ apumattia, kunnes valkea viimeisellä siirrolla teettää itsestään matin.” Lienevätkö lademat heittäneet kärrynpyörää vaiko itse toimittajan päässä pyörähtänyt, kun seuraavilta riveiltä luemme: “Niinpä n:ossa 543 musta alkaa ja ratkaisu käy neljä siirtoa apumatin merkeissä. Viidennellä siirrollaan valkea sitten tekeekin yht’äkkiä itsematin.” Ratkaisupalstalla SSh 3-4/1936 erhe aloittavasta osapuolesta korjataan, ja onpa tehtävään löydetty sivuratkaisukin.

Tätä itseapumattia on sittemmin nimitetty ainakin tuoksi apuitsematiksi, joka nimi on kuitenkin ollut vanhastaan varattu pyrkimyksille saattaa valkea alkajaksi apumattitehtävissä. Nykyisellänsä apuitsematilla lienee vain historiallista arvoa, vaan varaa se oikeutensa pitää nimensä edelleenkin! Sitten on itseapumattia kutsuttu myös apupakkomatiksi. Joltinen vikansa on siinäkin, vaikka se pyrkiikin selvästi eroittumaan. On nimittäin suuri vaara sotkea se nyt pakkoapumattiin, johonka käsitteeseen meitä tutustutetaan ST-lehden numerossa 4/1990. Aika tuon näyttää, kuinka monta nimeä hallille tällä kertaa annetaan. Pitämällä mielessä, ettei se nimi miestä pahenna, paitsi huono nimi, käytän omassa PÖPPÖS-termistössäni termiä itseapumatti.

Kas, tulipa tässä nakuteltua pitemmästi kuin piti – enkä ole vielä sanallakaan kajonnut alkunaiseen aiheeseeni. Eipä kai kukaan ihan tosissansa sano, että vaikkapa sellaistaikin taidemuotoa kuin teatteri voisi olla ilman yleisöä. Toista se on shakkipelin kanssa, joka välistä voi sujua otelijoilta paremminkin ilman uteliaita silmäpareja. Mutta miten on problemintaitajan laita? Saako hänen idearikkautensa tai juonensa oikeutta, vai meneekö hänen koko ajatteluaijansa tulos hukkaan, jos kukaan ei luomusta tule silmänneeksi? Tämä nyt äityi mieleeni, kun huomasin joillakin niekoilla olevan taipumuksen oikein tehtailla problemeja. Eihän niitä kaikkia jaksaa kukaan tutkiskella.

Ja nyt sitä aprikoidaan, että jopas sitä äidyttiin kenkuksi – ja vielä joulujen alla. Ei veikkoset. Istahdinpa vaan kiireemmiltäni pöydän ääreen aanalemaan. Kohta syytän kotimaisen kynttilän ja jään vartomaan keväisiä lauhoja. Hyvää joulua.

Pekka Pötkönen, Pulkkila

Duaaleja? Älä väl(i)tä!

Yksi hyvältä shakkitehtävältä vaadittava ominaisuus on *yksimääreisyys*. Tämä perusprinsiippi on yksi niistä tekijöistä, jonka varassa tehtäväshakki lepää ja vaatii itsestänsä asemaa suhteessa ns. käytännön shakkiin eli pelishakkiin.

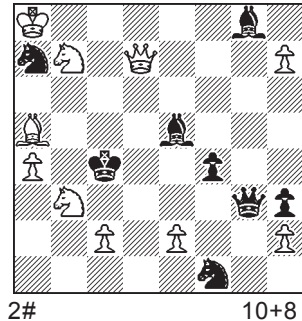
Yksimääreisyys saa ilmauksensa jo tehtävien vaatimuksessa: matti/itsematti/apumatti jne. 2 tai 5 tai 15 siirrossa. Ei siis nopeammin eikä hitaammin. Pelissähan ei ole tavatonta, että voittoasemassa oleva pelaaja voi päästä päämääräänsä, vaikka ei joka kohdassa valitsisikaan nopeinta tai tehokkainta mahdollista suunnitelmaa tai sommitelmaa. Tehtäväshakissa se ei käy päinsä: jos tehtävän vaatimus on 4 siirron matti ja "vastustaja" eli musta voi jollakin siirrolla pitkittää mattia 5.:een siirtoon, tehtävä on auttamatta virheellinen eli tässä tapauksessa *ratkaisuton*. Myöskään vastustajan virheen varaan ei voi laskea mitään, sillä tehtäväshakissa on puolustautujanakin tehtävä parhaat siirrot.

Yksimääreisyyden vaatimus ulottuu tehtäväshakissa vielä tätäkin pitemmälle. Alkusiirtoja tai apumattitehtävissä mattiin johtavia siirtosarjoja saa olla vain yksi. Lisäksi matintekevällä (tai itsematissa mattiin pakottavalla) osapuolella ei alkusiirron jälkeen saa olla mitään tärkeää puolustus-siirtoa vastaan vaihtoehtoista tapaa tehdä (tai pakottaa) mattia, eli toisin sanoen tehtävässä ei saa olla duaaleja.

Pien- ja suurduaaleja

Tämä aksiooma vaatii tosin muutaman täsmennyksen ja lievennyksen. Tätä kirjoitusta varten laatimani tehtävä **D1** havainnollistakoon asiaa. Alkusiirron **1.e4!** jälkeen asema on siirtopakko. MD:lla on tarjolla siirtoja sekä g-linjaa että 3. riviä pitkin. Jälkimmäisiä siirtoja (1.-Dd3:a lukuunottamatta) seuraa matti 2.hxg8D,L#. Tällaista mattisiirtoa, jossa valkealla (tai esim. pakkomatissa mustalla) on tarjolla korotus joko D:ksi tai L:ksi (tai D:ksi ja T:ksi, jos matti tapahtuu vaaka- tai pystyriiviä pitkin), ei katsota duaaliksi.

D1. Kari Valtonen
Ensipainos (luonnos)

MD:n siirtoja g-linjaa pitkin seuraa 2.Dd3#. Daamilla on kuitenkin myös siirtoja, jotka mahdollistavat molemmat matit (1.-Dh4,Dxh2,Df2,De1). Mattisiirrot 2.Dd3, hxg8D,L# näissä muunnelmassa ovat ns. pienduaaleja (engl. minor dual), sillä kumpikin mattisiirto toteutuu myös yksinään MD:n "järkeviä" siirtoja vastaan.

Myös muunnelmassa 1.-Ld4 2.Rd6, Dxd4# on merkityksetön pienduaali, sillä mL:en muut siirrot erittelevät nämäkin mattisiirrot. Tosin hiukan hankalampi tapaus on siirto 1.-Lg7, joka mahdollistaa matit 2.Rd6,hxg8D,L#. Nytkin kyseessä on kuitenkin tiukasti ottaen pienduaali, sillä mL:llä on myös parempia siirtoja, jotka mahdollistavat vain yhden matin, ja dualistinen matti 2.hxg8D,L# toteutuu ainoana mattisiirtona muissa muunnelmassa (1.-D~3).

Siirtoa 1.-Lxh7 seuraa peräti kolme mattia: 2.Df7,De6,De5#. Tämä kolmoismattikin kuuluu pienduaalien kategoriaan, koska mL:n siirrot 1.-Lf7,Le6,Ld5 mahdollistavat kunkin em. mattisiirroista erikseen. Molempien mL:ien ja mD:n joitakin siirtoja seuraava kaksois- tai kolmoismatit ovat ns. orgaanisia duaaleja, joita esiintyy useimmiten silloin, kun musta nappula on *polltopisteessä* eli vartioi kahta ruutua tai linjaa yht'aikaa.

Siirtoa 1.-Re3 seuraa dualistisesti 2.Rd2,Dd3#, mutta koska mR:lla on myös dualittomat 1.-Rd2,Rxh2 ja dualistinen

2.Dd3# esiintyy muussa yhteydessä yksinäänkin, kyseessä on taas pienduaali.

Vihdoin mRa7:n siirtoa 1.-Rc6 seuraa matti 2.Dxc6#, mutta sen muut siirrot ovat ongelmallisempia, sillä niitä seuraa 2.D[x]b5,Dc6# eikä matti 2.Db5 esiinny missään muunnelmassa ainoana mattina. Niinpä kyseessä on suurduaali (engl. major dual)

Haitalliset ja vaarattomat duaalit

Edellä mainittua jakoa suur- ja pienduaaleihin ei nykyään juurikaan käytetä, mutta siitä on syytä olla tietoinen semminkin, kun termejä käytetään usein epätarkasti eli puhutaan suurduaalista (tai majorduaalista) silloin, kun tarkoitetaan itse asiassa haitallista duaalia.

Haitallisesta (eli käytännössä tehtävän turmelevasta tai sen arvoa tuntuvasti laskevasta) duaalista on kysymys silloin, kun dualistinen matti (tai itsemateissa ja pidemmissä mattitehtävissä dualistinen *jatko*) esiintyy tehtävän ydinsisällön kannalta keskeisessä muunnelmassa, yleensä ns. teemamuunnelmassa. Esimerkkitehtäväsäni ydinsisältönä voi pitää polttopisteteemaa, joten varsinkin pienduaalit mD:n linjoja katkovieen 1.-Re3:n ja 1.-Lg7:n jälkeen panevat hiukan rypistämään kulmia, niitä kun aivan ilmeisestikään ei ole tarkoitettu temaattisiksi katkoiksi.

Suurduaali 2.D[x]b5# ei esiinny ydinmuunnelmissa, mutta juuri siksi, että sitä ei eritellä, se tuntuu ilkeältä. Kaiken kaikkiaan: vaikka tässä tehtävässä esiintyvistä duaaleista mikään ei yksinään olisikaan haitallinen, niiden lukumäärä alkaa hipoa kipurajaa. Vaarattomien ja haitallisten duaalien välimaastossa esiintyy vaikeasti määriteltävä kategoria "häiritsevät duaalit", joiden vaikutus tuomareihin ja muihin tehtävien arvioijiin vaihtelee kovasti.

Esimerkkitehtävä on muuten korjattavissa lähes puhtaaksi korvaamalla mDg3 mT:lla (jolloin vsh2:n ja msh3:n voi poistaa), siirtämällä mRf1 b1:een ja lisäämällä msa6. Muista kuin organisista duaaleista jää jäljelle vain 1.-Lg7:n jälkeinen.

Esimerkkitehtävässä esiintyviä duaaleja voi pitää ikävinä siksikin, että kyseessä

on siirtopakkotehtävä. Uhkatehtävissä duaaleina ei pidetä useita matteja tai jatkoja, jos ne seuraavat sellaisia mustan siirtoja, jotka eivät torju valkean uhkausta.

Haitallisista ja vaarattomista duaaleista voisi keskustella pitkäänkin, mutta ilman konkreettisia esimerkkejä se on hankalaa. Ne eivät ole sitä paitsi tämän kirjoituksen ydinasia, pikemminkin päinvastoin. Tarkoitukseni on nimittäin esitellä teemoja ja ideoita, joissa dualistisuus on hyve!

Duaaleja esipelissä

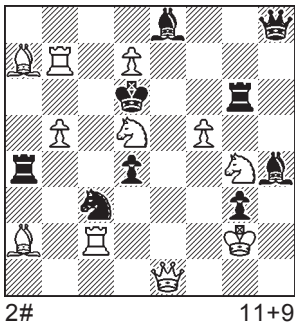
Esimerkkitehtävässämme esipelissä eli alkusiirtoa edeltävässä pelissä mustan siirtoa 1.-Dd3 voi seurata dualistisesti sekä 2.Dxd3# että 2.exd3#. Duuali on kuitenkin täysin merkityksetön, sillä tässä tehtävässä ei esipelillä ole mitään temaattista roolia. Silloin kun esipelillä on merkitystä, teemamuunnelmissa esiintyvät duaalit ovat jaoteltavissa haitallisiin tai vaarattomiin samoin kriteerein kuin ratkaisussakin esiintyvät.

Esipelin dualistisilla muunnelmissa saattaa olla kuitenkin temaattista merkitystä positiivisessa mielessä. Suomalaisteemoja käsittelevässä artikkelissani (kts. ST 3/2005, s. 140-141, tehtävät XVI-XVIII) esittelin Mäkihovi-teemaa, jossa esipelissä esiintyvät duaalit eritellään houkutus- ja/tai ratkaisupelissä. Aivan tuore esimerkiksi teemasta on **D2**, jossa lisäksi uhkamateissa esiintyvät kolmoismatit eritellään valikoivasti ja syklisesti kaavion 1.? (2.A,B[C?]) 1.? (2.C,B[A?]) 1.! (2.A,C[B?]) mukaan – eli artikkelin aiheen kannalta mitä temaattisimman esimerkki! Tämänkaltaisen duaalinvälittö uhkauksissa kantaa Suškov-teeman nimeä, mutta koska se noudattaa yleensä kaaviota 1.? (2.A[B?]) 1.! (2.B[A?]), se ei kuulu tämän kirjoituksen aiheeseen muutoin kuin juuri esiteltävässä esimerkkitaapauksessa, jossa uhkauksia on edelleen jäljellä kaksi.

Tehtävässä esipelin 1.-Re2 2.Tc6,Lc5, Lb8# kolmoismatti eritellään seuraavasti: 1.f6? (2.De7,De5#) Re2 2.Tc6#, 1.-Lxf6! 1.Rdf6? (2.De5,De6#) Re2 2.Lc5#, 1.-Re4! **1.Rgf6!** (2.De6,De7#) Re2 2.Lb8#, eli dualilinerittelykaavio on *1.-a 2.A,B,C# 1.? a 2.A# 1.? a 2.B# 1.! a 2.C#.

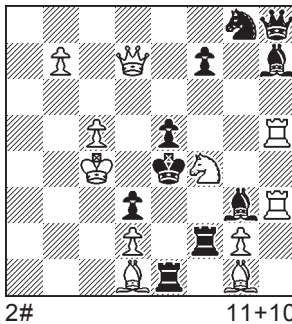
D2. Vasyi Djatšuk

3978. Suomen Shakki
6/2005

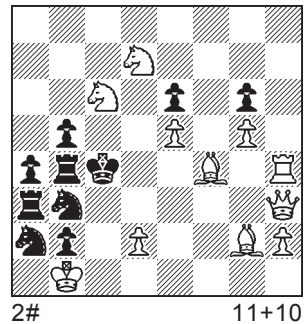
D3. Matti Myllyniemi

2.s. ST:n kausikilpailu
Suomen Shakki 1951

D4. Julius Buchwald

3.p. A.G. Ojanen 50 JT
1966

Em. artikkelissani mainitsin myös kaavion *1.- a/b/c 2.ABC/ABC/ABC# 1.! a/b/c 2.A/B/C# olevan mahdollinen, mutta en antanut esimerkkitehtävää. Tehtävän **D3** myötä tulokoon myös sellainen esitellyksi: *1.-exf4/Lxf4/Txf4 2.Dd5, Dc6, Dxd3/Dd5, Dc6, Dxd3/Dd5, Dc6, Dxd3# 1.**Kb3!** (2.Da4#) exf4/Lxf4/Txf4 2.Dd5/Dc6/Dxd3#. Lisämuunnelmä 1.-Kxf4 2.Dg4#. Tällä kaaviolla ty pistettyä (*1.-a/b 2.AB/AB# 1.!a/b 2.A/B#) on muuten yllättäen oma teemanimityksensä, nimittäin TW-teema! Lyhenne tulee Twenten yliopiston sovelletun matematiikan (holl. Toegepaste Wiskunde) tiedekunnasta, jonka 25-vuotisjuhlien kunniaksi Alankomaissa järjestettiin aiheesta teematurnaus vuonna 1993.

Duaaleja uhkauksessa

Alkusiirron jälkeinen kaksois- ja moniuhkaus on tehtävässä yleensä rike. Se rikkoo paitsi yksimääreisyden myös taloudellisuuden periaatetta vastaan: vastustaja on pakotettava matiksi (tai tekemään matti) niin niukoin *taktisin* keinoin kuin mahdollista. Ainakin periaatteessa matin uhkaaminen useammalla kuin yhdellä tavalla rajoittaa mustan mahdollisuuksia entisestään.

Myös kaksois- ja moniuhkauksen teemaattisesta hyödyntämisestä on kuitenkin aikojen saatossa tullut oma taiteenlajinsa, eritoten 2#-tehtävissä, joista se on levinnyt aika nihkeästi muihin tehtävätyyppeihin. Tämä pätee kaikkiin muihinkin tässä artikkelissa esiintyviin duaali-ideoihin.

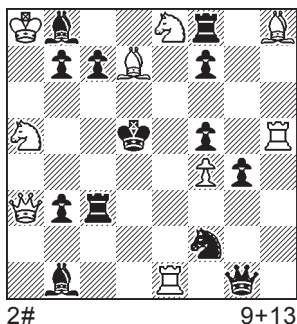
Useimmat Fleck-tyyppiset moniuhkauksen *erittelyideat* jätän laajuuteensa takia tämän kirjoitelman ulkopuolelle, mutta pari niistä kuuluu ehdottomasti esitellä joko siksi, että niissä nimenomaan uhkaus on pääosassa, tai siksi, että myös ratkaisussa esiintyy duaaleja.

Em. artikkelissani (kts. s. 140, tehtävät XIV ja XV) esittelin Ojanen-teemaa, joka perusmuodossaan noudattelee kaaviota 1.! (2.A,B,C#) a/b/c 2.D/E/F#, eli uhkaukset jäävät täysin virtuaalisiksi. Uhkauksia on oltava vähintään kolme, mutta toteutuvia matteja saa olla useampiakin. Juuri tällainen tapaus on teeman keksijän juhlakilpailussa sijoittunut **D4**, jossa pääteemaan on yhdistetty mR:n jatkettu puolustus ja houkutuspelelin valkea Grimshaw: 1.Le3+/De3? Rd4/Rxd2!1.**Df3!** (2.De2, Df1, Lf1#) bR~/Rc5/Rd4/Rxd2/aR~ 2.Lg3/Rb6/Ra5/Lxd2/D[x]c3#.

Ojanen-teemassa on luontainen ja vaikeasti vältettävä vaara, että uhkaukset jäävät kokonaisuudesta irralleen. Tehtävässä **D4** uhkauksia olisi voinut aivan hyvin olla yksi, eikä mikään olisi muuttunut. Moniuhkan täystorjunnasta voi tehdä kuitenkin kiinnostavan mm. siten, että pääosassa ovat kunkin uhan *torjuntamotiivit*. Tehtävä **D5** on sattumalta samalta vuodelta kuin Ojanen teemastaan *Suomen Shakissa* julkaissamat ensiesitykset. Alkusiirron **1.Db4!** jälkeen uhkaa 2.Dd4, Te5, Lf6#. Puolustus-siirrot 1.-Re4/c5/f6 torjuvat kaikki uhat ja sallivat uudet matit 2.Txf5/Dxb7/Le6#. Eri-täisesti on syytä kiinnittää huomiota siihen, miksi kukin puolustus siirto toimii.

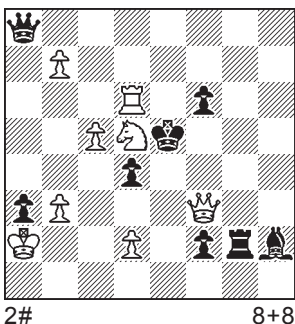
D5. Eeltje Visserman

1.p. *De Probleemvriend*
1944

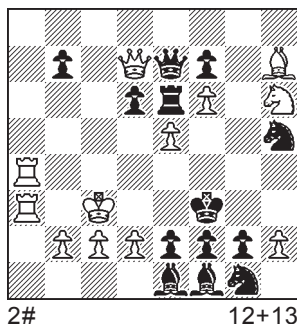
D6. Kauko Väisänen & Unto Heinonen

palk. ST 1997-8
om. Eero Bonsdorff 75 v.

D7. Vasyľ Džatšuk

2.p. *Die Schwalbe* 1997

Siirron 1.-Re4 vaikutukset ovat mustan linjan avaus (2.Dd4?), valkean linjan katko (2.Te5?) ja mattiruudun suojaus (2.Rf6?); siirto 1.-c5 suojaa mattiruudun (2.Dd4?), avaa mustan linjan (2.Te5?) ja katkaisee valkean linjan (2.Rf6?); lopuksi 1.-f6 avaa mustan linjan (2.Rf6?), katkaisee valkean linjan (2.Dd4?) ja suojaa mattiruudun (2.Te5?). Yhden torjunnan 1.-f6 *haitta* (suojattajättö) poikkeaa muista, mutta torjuntamotiivien kehä on rikkumaton! Vaikka ylimääräinen variantti 1.-Tc4 2.Dxc4# onkin temaattisesti häiritsevä, turhaan ei tehtävä saa suitsutusta Breuerilta: "Syklisten teemojen mestarillinen ja varhainen pioneeri-esitys" (*Beispiele zur Ideengeschichte des Schachproblems*, s. 140). Tehtävässä muuten myös eritellään uhat munnelmissa 1.-Txe8 2.Dd4#, 1.-La7 2.Te5# ja 1.-Rd3 2.Rf6#, mikä ei temaattisesti ole välttämätöntä.

Tälle teemalle voisi antaa luontevan, tosin pitkähkön nimityksen moniuhan torjuntamotiivien syklinen siirtymä, mutta se on ristitty myös tiivistetyksi Mlynka-teemaksi 1970-luvulla, jolloin aiheesta vasta laajemmin innostuttiin! Normaalisissa Mlynka-teemassa puolustussiirtojen motiivit siirtyvät syklisesti yhtä uhkausta vastaan eri vaiheissa, mutta matit eivät muutu. Esimerkkinä voi viitata vaikkapa Myllyniemen tehtävään n:o 150 kirjassa *Toteutuneita oivalluksia*.

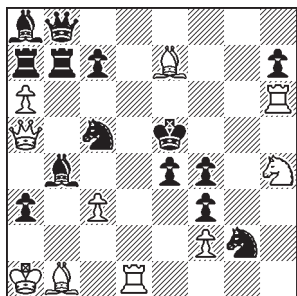
Yhtä tapaa antaa uhkaudualeille temaattinen merkitys havainnollistaa mainio kotimainen **D6**, jossa esiintyy peräti 7-keraisesti sykliset kaksoisuhat (engl. cyclic double threats; saks. zyklische Doppeldro-

hungen): 1.Rc7? (2.Td5**G**,Te6#) Dg8! 1.Rc3? (2.Dxf6,De4**A#**)f5! 1.Rxf6? (2.De4**A**,Rd7**B#**)Dxb7! 1.Rb6? (2.Rd7**B**,Rc4**C#**)Da4! 1.Re3? (2.Rc4**C**,Df5**D#**)f1D! 1.Re7? (2.Df5**D**,Rc6**E#**)Dc8! 1.Rb4? (2.Rc6**E**,Rd3**F#**)Dd6! **1.Rf4!** (2.Rd3**F**,Td5**G#**)Kf5/Lxf4 2.Td5/Dd5#. Pakoruudun antava uhrusalkusiirto on poikkeuksellinen tällaisessa ennätyksessä, jolle tietysti antaa vielä runsaasti lisäpotkua se, että alkusiirrot esittävät täydellisen ratsupyörän!

Vielä uhkauduuali-teemoista on mainittava uhanvähennys (engl. threat reduction; saks. Drohreduktion) joka on suhteellisen harvoin esiintyvä teema. Valitsin sitä valottamaan esimerkkitehtävän **D7** siksi, että siinä esiintyy 4-3-2-1 -tyyppisen uhanvähennyksen lisäksi edellisessä artikkelissani koskettalema "valkea idea". Houkutus 1.Th4? on antikriittinen, eli vK ja vL voivat nyt siirtyä 4. riville katkomatta alkusiirtotorinin linjaa ja uhkaavat 2.Kb4,Kc4,Kd4, Le4#, mutta samalla kriittinen, sillä uhat torjuu nyt 1.-Rf4! (2.Le4?) Pieni korjausliike 1.Tg4? varautuu kumoukseen matein 2.Tg3#, mutta 1.-Txe5! osoittaa alkusiirron obstruktioksi (2.Dg4??).

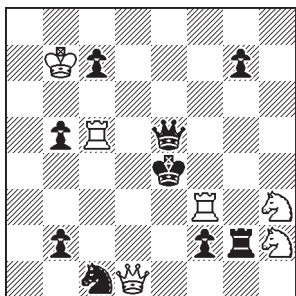
Siirrolla 1.Te4? valkea luopuu yhdestä uhkausesta (2.Kb4,Kc4,Kd4#) ja varautuu puolustukseen 1.- Rf4 mattisiirrolla 2.Te3#, mutta 1.-d5! paljastaa alkusiirron katkoksi (2.Dxd5?). Torni joutuu ottamaan lusikan kauniiseen käteen ja luopumaan siirrolla 1.Td4? vielä yhdestä uhkausesta (2.Kb4,Kc4#), mutta 1.-dxe5! - ja taas on torni vD:n tiellä (2.Dd3??). Lopulta uhat ku-

D8. Arthur R. Gooderson
British Chess Magazine
1948

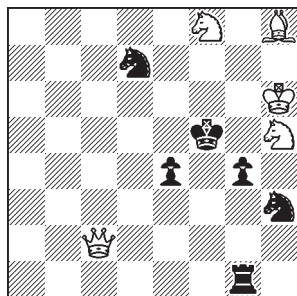
2# 10+14

D9. Arthur R. Gooderson
v. British Chess Magazine
1948

2# 6+9

D10. Jan Hartong
1.p. II Due Mosse TT 1953

2# 5+6

tistuvat yhtein siirrolla **1.Tc4!** (2.Kb4#), mutta niinpä loppuu tornin haitantekokin: 1.-Txe5/d5/dxe5/Rf4/Lxd2+ 2.Dg4/Dxd5/Dd3/Le4/Kxd2#. Miten se menikään: joskus vähemmän on enemmän! Ilmeisistä rakenteellisista ja taloudellisista puutteistaan huolimatta sai tehtävä albumituomareilta yksimielisesti 3,5+3,5+3,5 = 10,5 (FIDE-albumi 1995-1997, s. 63, tehtävä A182).

Tehtävä on lisäksi harvinaisehko esimerkki siitä, että myös valkeaa ideaa esittävässä tehtävässä voi olla matintuotospeliä. Että kysymys on valkeasta ideasta, käy ilmi verrattaessa alkuasemaa alkusiirron jälkeiseen asemaan: mikään muu olennainen ei ole muuttunut kuin että valkea nyt uhkaa mattia.

Duaaleja mattisiirroissa

Jotkut moniuhkausideoista kuuluvat myös tämän alaotsikon alle ja nimenomaan siksi, että niissä uhanerittely on jäänyt "vaja-vaiseksi", eli myös mattisiirroissa on duaaleja. (Näihin teemoihin minun piti palata jo paljon aikaisemmin, sillä aloitin artikkelisarjan Fleck-tyyppisistä moniuhan eritelyideoista kymmenen vuotta sitten [ST 1-5/1995], mutta tuolloin se keskeytyi opiskelukiireideni vuoksi.)

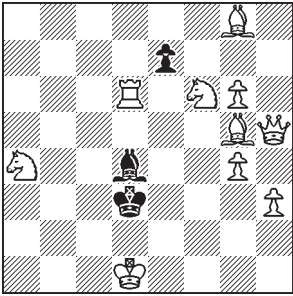
Fleck-tyyppisten uhanerittelyiden ensiesitykset ovat jo 1800-luvun loppupuolelta. Ensimmäisenä niitä tutki hiukan systemaattisemmin Fred Lazard vuoden 1906 paikkeilla. Ferenc Fleckin omat varhaisimmat esimerkkitehtävät ovat "vasta" vuodelta 1932.

Vielä toiseen maailmansotaan asti laatijat tyytyivät soveltamaan peruskaaviota 1.! (2.A,B,C...#)a/b/c...2.A/B/C...#yhdistelemällä sitä muihin teemoihin ja laatimalla ennätyksiä, kunnes vuonna 1947 tehtävä-nero T. R. Dawson ilmeisesti ensimmäisenä esitti kolmella uhkauksella moniuhkayhdistelmien erittelyn (engl. combinative separation; saks. kombinatorische Separation) eli kaavion 1.!(A,B,C#)1.-a 2.A,A,B,C# 1.-b 2.A,B# 1.-c 2.B,C# 1.-d 2.C,A# 1.-e 2.A# 1.-f 2.B# 1.-g 2.C# ja avasi Pandoran lippaan, jonka kantaa ei sen koommin eri auktoriteettienkaan voimin ole saatu suljetuksi.

Jo seuraavana vuonna A. R. Gooderson tehtävällä **D8** esitti erittelyn neloisuhin: **1.La2!** (2.Td5A,Te6B,Lf6C,Th5D#) 1.-Re1 2.A,B,C,D# 1.-De8 2.A,B,C# 1.-Dh8 2.A,B,D# 1.-Lxa5 2.A,C,D# 1.-c6 2.B,C,D# 1.-Df8 2.A,B# 1.-Dc8 2.A,C# 1.-Txa6 2.A,D# 1.-Re3 2.B,C# 1.-Dd8 2.B,D# 1.-Tb5 2.C,D# 1.-Rxb4 2.A# 1.-e3 2.B# 1.-Dg8 2.C# 1.-Tb6 2.D# ja lopuksi kaikki uhat torjuva ja uuden matin esittelevä 1.-Lxc3+2.Dxc3#. Entiedä, joutuiko ko. vuosikilpailun tuomari kouraiseemaan nitropurkkia kovinkin syvältä, mutta tehtävä jäi kokonaan vaille sijoitusta, eikä sitä kelpuutettu ajankohdan albumiinkaan. Sen sijaan saman laatijan saman kombinaation esitys sai samassa lähteessä 1. palkinnon ja pääsi albumiin – 14 vuotta myöhemmin! (kts. FIDE-albumi 1962-1964, n:o 34)

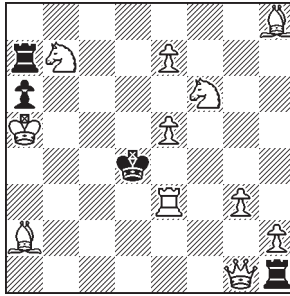
Vuonna 1948 sama herra ennätti laatimaan vielä saman yhdistelmän *toisen* as-teen uhan erittelyä. Tehtävän **D9** alkusiirto

D11. Walther Jørgensen
2.p. *Problemisten* 1963

2# 10+3

D12. Gerhard Maleika
Die Schwalbe 1985

2# 11+4

1.Rg4! uhkaa 2.Txe5#. Täytemuunnelmien 1.-Rd3/Txg4 2.Dxd3/Rxf2# sijaan mielenkiinto kohdistuu mD:iin, joka laudalta nostettaessa näyttää sallivan jonkun tai jotkut mateista 2.Dd5,Rg5,Tf4,Te6#. Itse asiassa vain siirto 1.-De8 mahdollistaa ne kaikki, sen sijaan muut 14 siirtoa erittelevät po. sekundaariuhat aivan saman kaavan mukaan kuin edellisessä tehtävässä, vain kaikki uhat torjuva puolustus jää puuttumaan. Sitä, jota tämä puute jää vaivamaan, kehotan tutustumaan FIDE-albumin 1986-1988 tehtävään n:o A113 (G. Maleika, 1.p. ST 50 JT 1987), jossa tämä puute on poistettu. Maleikan tehtävässä on siirtopakko ja mustan ainoa liikkuva nappula on D, mutta muuten saavutus on sama.

Lienee muuten tarpeetonta mainita, että D9 koki saman kohtalon kuin D8... Syytä on vielä sanoa, että tehtävän alkuperäisessä muodossa oli 8+9 nappulaa, joten tämä valkosotilaaton versio, joka on saatu kääntämällä lautaa vastapäivään 90° ja muuttamalla vR-parin paikkaa, on huomattavasti sievempi.

Näiden Goodersonin (ja Dawsonin) luomusten jälkeen kenttä oli vapaa ja kypsä uusille duaali-ideoille. Uhanvähennykselle rinnakkainen tapaus on progressiivinen uhanerittely (engl. progressive separation; saks. progressive Mattereduktion) jonka alan toisen pioneerin tehtävä **D10** esittää toisen asteen uhkauksin: alkusiirron **1.Dc7!** (2.Dxd7#) jälkeen uhatun R:n siirrot sallivat yhdestä viiteen mattia, mutta niin, että matien lukumäärä vähenee tasaisesti, eikä

poistuva matti enää palaa: 1.-Rb8 2.Da5A,Dc5B,Dh7C, Df7D,De5E# 1.-Rc5 2. B,C ,D,E# 1.-Rb6 2.C,D,E# 1.-Rf8 2.D,E 1.-Re5 2.E# ja lopuksi kaikki toisen asteen uhat torjuva 1.-Rf6(!) uusin matein 2.Rg7#.

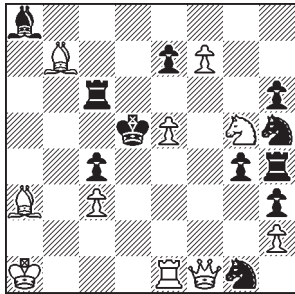
1950-luvulla edellä esitetyt uhanerittelyt toteutettiin sekä primaareina että sekundaareina ja näiden yhdistelminä, kaksi- ja monivaiheisia jne. Seuraavaa uutta edistysaskelta edustaa Brogi-teema, josta en-

simmäiset esimerkit tarjosi italialaislaatija Giuseppe Brogi vuonna 1962 // *Due Mosse* lehdessä, joka samana vuonna julisti Brogi-teemasta teematurnauksen. Kuuluista tanskalaislaatija tarttui aiheeseen pian ja yhdisti sen yhteen lempiteemoistaan, mustan sotilaspoikaan eli pickaninnyyn (tehtävä **D11**): **1.Ld2!** (2.Db5A,Df5B,Rc5C,Rb2D#) 1.-exd6 2.A,B# 1.-exf6 2.B,C# 1.-e5 2.C,D# 1.-e6 2.D,A#.

Brogi-teemasta *kuudella* uhalla tunnen yhden Gerhard Maleikan laatiman tehtävän vuodelta 1988 (erik.palk. *Springaren* 1988). Laatija onkin erikoistunut uhanerittelyihin ja laatinut niitä eri kombinaatioin kymmeniä, ellei satoja. Olen ristinyt Maleika-teemaksi idean, jossa valkean uhat eritellään pareittain mutta ei sylkisesti vaan siten, että kukin pari eroaa kaikista muista. Tehtävä **D12** osoittaa, miten luontevasti patterimatit ja tässä tapauksessa valkea R-pyörä soveltuvat teemaan, se kun jo nelimuunnelmaisena vaatii kahdeksaa uhkausta: **1.e6!** (1.fR~#) 1.-Txh2 2.Rh7,Rh5# 1.-Txg1 2.Rg4,Rd5# 1.-Txb7 2.Re4,Rd7# 1.-Ta8 2.Re8,Rg8#.

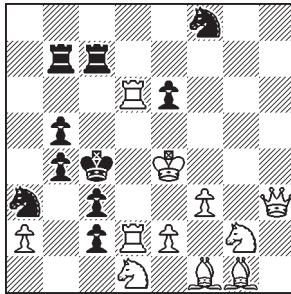
En tiedä, onko ja missä määrin laatija ideaansa kehittänyt, mutta muuten hän on alalla kunnostautunut. Edellä esiteltyä 4-kertaista täydellistä uhkakombinaatioiden erittelyä (D8) ei ole parannettu, mikä ei olekaan ihme, sillä täydellinen 5-uhkainen esitys vaatisi 31 puolustussiiirtoa – ja mahdollisesti vielä 32:nneen, joka loisi uuden, kuudennen matin.

Näiden matemaattisten tosiasioiden edessä saksalaismaestrokin on tyytynyt

D13. Gerhard Maleika1.p. *harmonie* TT 1992

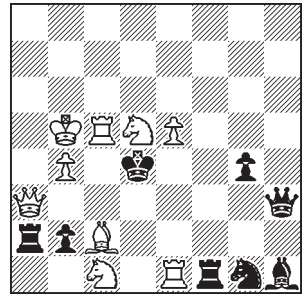
2#

10+11

D14. Edgar Holladay*British Chess Magazine*
Dec. 1947

2#

11+10

D15. Joop C. van Gool1.p. *Revista Portuguesa de*
Xadrez TT 1979

2#

9+8

esittämään viidellä uhkauksella "vain" moniuhkayhdistelmien *valikoivan* erittelyn (engl. selective [combinative] separation; saks. selektive [kombinative] Separation) temaattisin *kolmoismatein*. Jos tämä sisällönkuvaus oli täyttä hepreaa, tehtävä **D13** havainnollistaa, mistä on kysymys: **1.Df5!** (2.Dd7A,De6B,e6C,De4D,Td1E#) 1.-g3 2.A,B,C# 1.-Rf3 2.A,B,D# 1.-Rg3 2.A,B,E# 1.-Rf4 2.A,C,D# 1.-hxg5 2.A,C,E# 1.-Rg7 2.A,D,E# 1.-Re2 2.B,C,D# 1.-Rf6 2.B,C,E# 1.-e6 2.B,D,E# 1.-Lb7 2.C,D,E#.

Tähän on tultu - tai *oli* tultu jo toistakymmentä vuotta sitten. Mahtoiko kaikkien moniuhkaerittelyiden isä Ferenc Fleck (1908-1994) huokaista tehtävän nähdessään: "Olen luonut hirviön". Fleckin alkuperäinen ajatus oli nimenomaan estää duaalit, ja moniuhvan tarkoitus oli panna heti näkyville, mitkä matit piti estää ja eritellä.

Mutta kuten yllä todettiin, pirulle annettiin pikkusormi kuitenkin jo vuonna 1947, jolloin paitsi Dawson julkaisi oman kolmoisuhkaerittelynsä *British Chess Magazine*ssä, myös Edgar Holladay esitti samassa lähteessä oman ideansa, jonka olen ristinyt duaali-teemaksi, vaikka Holladay itse käytti nimitystä "multi-mate theme". Tehtävä **D14** kertoo, mistä on kysymys: alkusiirto **1.Dg4!** uhkaa 2.Ke5#, jonka torjuu mm. 1.-Tc5, joka onkin teemapuolustus. Siirtoa seuraa nyt peräti kuusi mattia 2.Ke3,Rde3,Rge3,e3,T6d4,T2d4#, jotka kaikki käyttävät hyödykseen tapahtunutta tukintaa katkomalla vLg1:n linjan (teema B II). Dualististen mattien tulee siis kaikkien

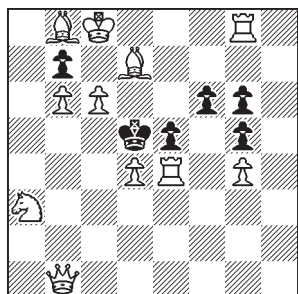
esittää samaa teemaa tai ideaa. Teemaa voisi ajatella esitettävän kaksinkertaisena eri puolustuksia vastaan ja eri ideoin/teemoin yms., mutta en tiedä onko teemoittaja itse tai joku muu jatkokehittellyt ajatusta.

Erikoisuuksien etsijälle voisin vielä tarjolla teeman, jossa esiintyy yhdessä muunnelmassa duaalimatti. Ilmeisesti Margarida-teema on saanut syntynsä Portugalissa, ainakin teematurnauksen pitopaikka viittaa siihen. Teemassa esiintyy uhkaus ja sen normaalisti torjuvia puolustuksia eri matein mahdollisimman runsaasti. Lisäksi tehtävässä tulee olla yksi "puolustus", joka ei torju uhkaa ja mahdollistaa kaikki eri muunnelmissa esiintyneet matit! Tehtävä **D15** voitti em. teematurnauksen: **1.Re7!** (2.Tc4#) 1.-Txe1Re2/Le4/Ld5/Lc6+/De3/Dd3+/Dc3/Db3 2.Rf5/Rxe2/Txe4/Txd5/Rxc6/Dxe3/Dxd3/Dxc3/Rxb3# ja lopuksi kolme linjaa katkova 1.-Rf3 2.Rf5,Re2,Te4,Td5,Rc6,De3,Dd3,Dc3,Rb3#. Teema ei edustane mitään tehtävästrategian riemuvoittoa, sillä kilpailussa toiseksikin tullut tehtävä esitti 7 teemamattia, tosin sotilaattomasti meredith-muodossa, mutta pelkin syötöin ja lyöntimatein.

Duaalit kumouksissa

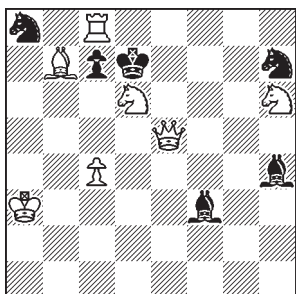
Kumoukseksi sanotaan puolustussiirtoa, joka torjuu uhan tai säilyttää alkusiirron jälkeisen siirtopakon eikä anna tilaisuutta (uuteen) mattiin tai mattijatkoon. Hyvä kumoussiirto on kuin hyvä alkusiirto: sitä on tarjolla vain yksi (taloudellisuuden ja yksi-

D16. Jevgeni Bogdanov
2.p. Suomen Shakki 2000

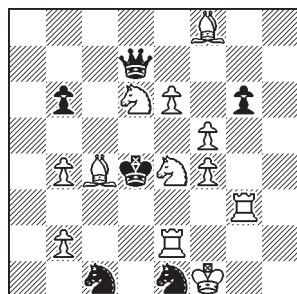
2# 11+6

D17. B. Elmgren
Lunds Dagblad
17.12.1948

2# 7+6

D18. Jean Zeller
1.s. Ranska-Israel 1966

2# 12+6

määreisyiden periaatteet!) ja sitä on vaikea löytää. Ovela kumous on usein enemmän kuin puoli houkutusista.

Kumouksen dualistisuutta arvioidaan hiukan samoin kuin mattienkin. Vaihtoehdot korotukset D/T tai D/L eivät ole dualistisia. Myöskään esim. samaa linjaa pitkin vaikuttavia saman nappulan tekemiä dualistisia kumouksia ei pidetä pahana rikkeenä. Joskus jopa yhden nappulan yhdentekevää siirto on käypä kumous. Muissa tapauksissa kahta tai pahemmassa tapauksessa useampaa kumoussiirtoa houkuttukseen pidetään selvänä rikkeenä.

Mutta on kuin onkin teemoja, joissa dualistiset kumoukset ovat hyve, joskaan niitä ei monia ole. Innovatiivisen ukrainalaislaattijan **D16** esittää kolmen kumouksen lähes täydellisen kumousyhdistelmien erittely: 1.Rb5? (sp) Kc4 2.Le6**A**#, 1.-bxc6a, f5b,exd4c! 1.Dh1? (sp) exd4c 2.T4xe5**B**#, 1.-bxc6a,f5b! 1.Td8? (sp) bxc6a 2.Lf5#, 1.-f5b,exd4c! 1.Txg6? (sp) f5b 2.Td6#, 1.-exd4c,bxc6a! 1.Dd3? (sp) f5b/exd4c 2.T4xe5**B**/Dxd4#, 1.-bxc6a! 1.Dc2? (sp) exd4c/bxc6a 2.Le6**A**/Dxc6#, 1.-f5b! **1.Te8!** (sp) bxc6a/f5b/exd4c 2.Le6**A**/T8xe5/Db5#. Vain kumous 1.-exd4 yksinään jää puuttumaan! Ratkaisijalle tällöisen tematiikan tunnistaminen on tottumuksen puutteesta ylivoimaista, mutta laatijan teknistä taituruutta jää hämmästelemään. Onhan tehtävässä ihan järkeenkäypää matin- ja puolustuksenmuutostakin, muun muassa 3x3-Zagorujko.

Bogdanovin luomus on varsin tuore,

mutta kumousduaalien historia ulottuu kauas viime vuosisadalle. Elmgren II-teema kuulukoon tästä lähtien joka tehtävähakkimiehen vokabulaariin! Teemassa valkea uhkaa houkutusissa ja ratkaisussa samaa mattia. Yksi houkutus kumoutuu useaan mustan puolustukseen, muut houkutukset kumoutuvat samoihin siirtoihin mutta kukin vain yhteen ja aina eri puolustukseen. Esimerkiksi **D17** on keksijän pajas-ta ja ainoa tuntemani (huomaa vuosiluku!): 1.Rb5? (2.De8#) Ld8,Le7+,Rf6,Lh5! 1.Rdf5? Ld8! (1.-Le7+,Rf6/Lh5 2.D[x]e7/Dd5#) 1.Rdf7? Le7+! (1.-Ld8,Rf6 2.T[x]d8#) 1.c5? Rf6! (1.-Le7/Lh5 2.Df5/c6#) 1.Rhf5? Lh5! **1.Rhf7!** (2.De8#).

Johdonmukainen askel "eteenpäin" on tietenkin kumousten vähennys (engl. reduction of refutations), joka arkistoissani kantaa "Eyjölfsson-teeman" nimeä, mutta koska en ole merkinnyt nimenantolähdettä, pidän jälkimmäisen nimityksen lainausmerkeissä. Teema eroaa edellisestä siinä suhteessa, että kumousten määrä putoaa tasaisesti vaiheesta toiseen ja niin, että kerran kumovoimansa menettänyt kumous ei enää palaa. Oleellista lienee myöskin, että kaikki kumoukset ovat koko ajan mahdollisia, toisin kuin Elmgrenin tehtävässä, jossa kumous 1.-Lh5 estetään pari kertaa ihan fyysisesti (1.Rdf7? 1.Rhf7!). Esimerkkinä **D18**: 1.Rf6? (2.Te4#) Dc6, Dxe6,Rxe2,Db7,gxf5! 1.Rf2? Dc6 2.Lg7#, 1.-Dxe6,Rxe2,Db7,gxf5! 1.Rg5? Dxe6 2.Rxe6#, 1.-Rxe2,Db7,gxf5! 1.Rc5? Rxe2 2.Rb3#, 1.- Db7,gxf5! 1.Rc3? Dxe6/Rxe2/

Db7 2.Rb5/Rxe2/Rb5#, 1.-gxf5! **1.Rd2!** (2.Te4#) Dc6/Dxe6/Rxe2/Db7/gxf5 2.Lg7/Rdb5/Rb3/Rdb5/Rxf5#.

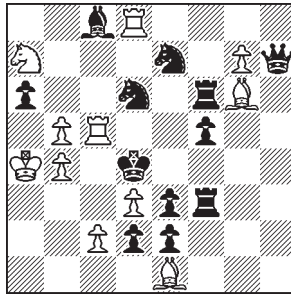
Jean-Pierre Boyer 2#-tematiikka esittelevässä perusteoksessaan *Problèmes d'échecs en deux coups* (Hatier: Paris 1983) otsikoi kirjansa viimeisen luvun provosoivasti "Le fin d'une belle époque" ('Kauniin aikakauden loppu') ja käsittelee siinä mm. Hannelius- ja Dombrovskis-teemoja moittien niitä keinotekoisuudesta ja (liiallisesta) intellektualismista. Luvun viimeinen alaotsikko on "La dégenérescence", eli 'Rappio', jota saa edustaa yksinään tehtävä D18! Boyer toteaa koko kirjan viimeisenä lauseena: "Tekijän tekniikka on erinomainen, mutta teema ei ole mielekäs (valable)". Tosin tehtävien D11-D15 edustamista teemoista Boyer vaikenee armeliaasti kokonaan...

Aiheesta kiinnostuneen kannattaa ehkä tutustua vielä FIDE-albumin 1992-1994 tehtävään n:o A5, jossa esiintyy kumousten vähennyksen lisäksi uhkamattiyhdistelmien erittely sekä ratkaisussa että houkutuksessa.

Lopuksi on todettava, että kaikki "monikumoukset" eivät edusta tässä esiteltäviä ääritapauksia. Loogisissa monisiirtoisissa tehtävissä on täysin luvallista ja perusteltua, että valkean koetelma kumoutuu kahteen tai useampaan puolustukseen. Ne vain osoittavat, että valkea tarvitsee useita esitoimia päästäkseen päämääräänsä. Aiheesta enemmän seuraavassa artikkelissani, mutta annettakoon ennätysesitys **D19** havainnollistamaan, mistä on kysymys. Valkean pääaie 1.c3+? Kd3 2.Lxf5+ kumoutuu *viiteen* siirtoon 2.-Dxf5,T3xf5, Lxf5,Rxf5,T6xf5! Niinpä toisiaan seuraavia esitoimiakin on viisi, ja kukin niistä kydyttää yhden mustan nappulan pois suojaamasta matintekoruutua: **1.Lh4!** (2.Lxf6#) Dxc7 2.Lg3 (3.Le5#) Txg3 3.bxa6 (4.Rb5#) Lxa6 4.Rc6+ Rxc6 5.Txd6+ Txd6 6.c3+ Kd3 7.Lxf5#.

D19. Josef Halumbirek

4.p. Österreichischer Schachbund 1953

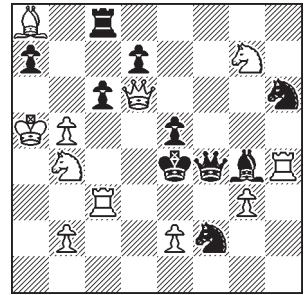

7#

11+12

D20. Matti Myllyniemi

main. Die Schwalbe TT 1953

2#

11+10

"Mustat duaalit" 2#-tehtävässä

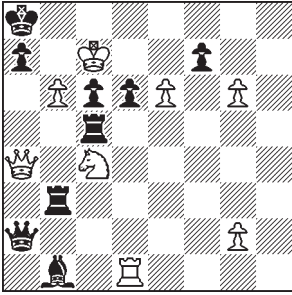
Väliotsikko näyttää mielettömältä, mustahan ei mattitehtävissä tee matteja. Sen vuoksi termi onkin lainausmerkeissä ja vaatii selityksen.

Hyvä shakkitehtävä esittää teemasisältönsä sekä yhtenäisesti että samalla mahdollisimman vaihtelevasti. Ihannetapauksessa kaikkiin mustan (puolustus)siirtoihin on olemassa eri matti tai jatko, jotka kaikki kuitenkin esittävät ydinteeman kannalta olennaista peliä. Saman valkean matin tai jatkon toistuminen erityisesti sekä temaattista että epätemaattista puolustusta vastaan on epäpuhtaus, joka ei suinkaan pilaa tehtävää, mutta jota on syytä välttää – jos ei voi välttää koko epätemaattista puolustusta.

No, jotkut jo arvaavatkin, että aiheesta on työstetty teema, jossa nimenomaan vaaditaan saman mattisiirron toistumista! Teema on mielekäs vain silloin, kun mustan puolustusmotiivit vaihtelevat ja "mustat duaalit" on nimenomaan tehtävän pääidea. Aihetta tutki 1950-luvun alkupuolella intensiivisesti saksalaislaatija Ernst Bachl, ja siitä järjestettiin teemakilpailu 1953. Ainoa ko. kilpailusta tuntemani tehtävä on Myllyniemen **D20**, jossa mustan haitat ovat suojaajättö, kiinnittyminen, katko, patterilinjauksen avaus (tai kaksoisshakin mahdollistaminen) ja valkopatterilinjalle siirtyminen: **1.Rd5!** (2.Tc4#) De3, Dd2, Dc1/Lxe2/Rf5/cxb5/Kd4 2.Rf6#, lisämääntelmana 1.-cxd5 2.Dxd5#.

D21. Miloš & Radovan Tomašević

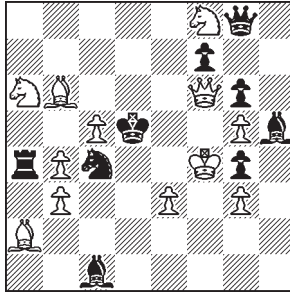
2.s. Ruotsi-Jugoslavia
1988

2# 8+9

D22. Hartmut Laue

1.kum. Szachy 1974

i#2 12+9

Kirjassa *Toteutuneita oivalluksia* annettu alkuperäismuoto on virheellinen (tehtävä n:o 15), sillä siirtoa 1.-cxb5 seuraa dualistisesti myös 2.Rxc7#. Korjaus (vLb7→a8, mTc7→c8, +msa7) on päällekirjoittaneen.

Kuten jotkut ehkä vielä muistavat, Luukonen-teema esittää samaa aihetta mutta niin, että esipelin musta duaali eritellään ratkaisussa ja edelleen niin, että alkusiirto uhkaa esipelimattia. Peruskaavio on *1.-a/b 2.A/A 1.! (2.A) a/b 2.B/C#. Suomalasteema-artikkelissani (ST 3/2005, s. 143-4, tehtävät XXVIII-XXIX) on kolme esimerkkitehtävää, joista XXVII:stä Mikael Grönroos on laatinut taloudellisemman version (kts. 2872. ST 4/2005), joten kuittaen teeman tällä kertaa vain maininnalla.

Mustista duaalista puhutaan myös silloin, kun tarkoitetaan valepuolustuksenmuutosta (engl. pseudo-mate-transferrence; saks. Pseudoparadenwechsel) Tehtävä D21 esittää näennäisesti ennätyskelliset 5x3 puolustuksenmuutosta, jotka saadaan aikaan houkutusten 1.Th1? Da1! 1.g7? Lh7! 1.gxf7? Lg6! 1.e7? Lf5! ja ratkaisun 1.Txd6! (2.Td8#) avulla, kun musta eri vaiheissa pelaa raskaat upseerinsa 2., 3. ja 5. riville ja kutakin eri puolustusta seuraavat matit 2.Dxa7#, 2.b7# ja 2.Dxc6#.

Oikeassa puolustuksenmuutospelissä mustan yhden vaiheen temaattiset puolustukset on kuitenkin toisissa vaiheissa joko täysin estetty (= ovat mahdottomia) tai niihin on olemassa uudet matit (= Ruhlis-teema)

tai niitä seuraa vain uhkamatti. Jos ne voidaan pelata myös muissa vaiheissa ja niitä seuraavat edelleen samat temaattiset matit (tässä siis 2.Dxa7,b7,Dxc6) riippumatta siitä, torjuvatko ne uhan, kyse ei ole aidosta puolustuksenmuutoksesta vaan valesellisestä eli mustasta duaalista. Se ei tietenkään pilaa tehtävää, mutta on paljon vähempiarvoinen kuin aito puolustuksenmuutos.

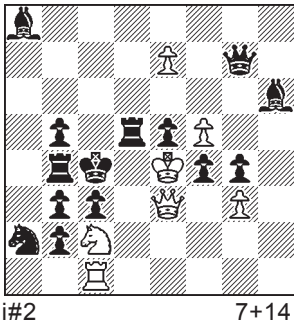
Duaalit itsematissa

Friedrich Chlubna korvaamattomassa itsemattiteoksessaan *Das Matt des weißen Königs* (Wien 1995) esittelee tehtävän D22 hyvänä esimerkkinä jatkutusta puolustuksesta, joka on motivoitu aidon itsemattispuolustuksen: 1.b5! (2.Dxf7+) 1.-R~ 2.Dd4+ 1.-Re5+ 2.Rb4+ 1.-Rxe3 2.bxa4+ 1.-Rd2+ 2.e4+ Rxe4,Txe4#. Viimeisestä variantista hän toteaa: "Duaaliko? Ei! Kuten mattitehtävässä voi itsematissakin vain *valkea* siirto olla duaali, musta siirto on muunnelma (vaikka tällaiset kaksoismatit eivät välttämättä ole tehtävän kaunistus)" (s. 13).

Itävaltalaisekspertin kieli keskellä suuta antama lausunto heijastelee yleisestikin vallitsevaa epävarmuutta mustan mattiduaalien merkityksestä itsematissa, mikä osittain johtuu siitä, että mitään auktorisointia säännöstöä ei aiheesta ole. PCCC:n koodiksi ei puhu niistä mitään. Suomalaiset muistavat hyvin Unto Heinosen i#3:n kohtalon 1990-luvun alussa käydyssä Itämeri-turnauksessa. Tuomari disqualifioi tehtävän, koska siinä mattiduaali esiintyi teemamuunnelmassa, jossa toinen matti oli temaattisesti merkitsevä. Aiheesta konsultoitujen kansainvälisten asiantuntijoidenkin lausunnot menivät ristiin.

En minäkään osaa asiasta sanoa mitään lopullista totuutta, mutta väite, että kysymys olisi muunnelmista, olisi vakuuttavampi, jos peli vielä jatkuisi niin, että *valkea* voisi eri jatkoin osoittaa kyseessä olevan

D23. Vjatšeslav Kopajev
3457. Suomen Shakki 2001

kaksi erillistä muunnelmaa. Chlubnan mielipiteeseen on muilta osin helppo yhtyä: valkean duaalit ovat itsematissa samalla tavoin haitallisia kuin mattitehtävissäkin, ja mustan mattiduaali ei ole tehtävälle kauristus.

Niin, elleivät mattiduaalit sitten ole teemana, kuten tehtävässä **D23**, joka on yksi harvoista aiheista näkemistäni esityksistä: **1.Ra1!** (2.Dc5+ Kxc5, Txc5#) 1.-Dxe7 2.Dd4+ exd4, Txd4# 1.-fxe3 2.Txc3+ Kxc3, Rxc3# 1.-b1D, L+ 2.Dd3+ Kc5, Txd3, D[L]xd3#. Muunnelmassa 1.-Dxe7 musta joutuu luomaan vielä kolmannen mattipatterin. Patterikaavan rikkovat kahdessa viimeksi annetussa muunnelmassa esiintyvät suorat matit Rxc3 ja D[L]xd3, mutta on kiintoisaa nähdä, mitä vuosikilpailun tuomarilla on tehtävään sanottavaa, jos mitään.

Vielä on syytä todeta, että edellä koskettellemiä duaaliteemoja ei ole itsemateissa kauheasti esitetty, mikä suureksi osaksi

johtuu siitä peruseriaatteesta, että mattitehtävissä mahdollisia aiheita ei ole perusteltua esittää muissa tehtävyytyypeissä, ellei niihin siten saada jotakin ko. tehtäväläijille ominaista lisänyanssia – seikka, jota Chlubnakin em. kirjansa aluksi painottaa.

Lopuksi

Tarkoitukseni oli käsitellä vielä duaaleja pakko- ja apumateissa, mutta tila ja aika eivät anna myöten, varsinkaan mitä apumatteihin tulee. Olisi nimittäin ollut kiinnostavaa tutkia ns. muunnelma-apumatteja, joissa esiintyy "duaaleja" sekä valkean että mustan siirroissa, mutta aihe täytyy sen laajuuden vuoksi lykätä tuonemmaksi tai mahdollisesti – ja mieluummin – jonkun muun käsiteltäväksi.

Tätä(kin) artikkelia dominoivat 2#-tehtävät, mitä pahoittelen, mutta osittain kyseessä on tehtävähakille luontainen viinoutuma, jota on yleensäkin vaikea välttää. Taloudellisuusperiaate kun tarkoittaa myös sitä, että minkä voi esittää 2 siirron mattitehtävässä, se *pitäekin* esittää siinä, ellei siirtoluvun lisäys tuo peliin selkeästi mitään uutta. Esimerkiksi Fleck-tyyppisiä moniuhkateemoja on kyllä esitetty 3-siirtoisissa mattitehtävissä, mutta silloin tematiikkaan tulee yleensä sen verran lisänyansseja, että aihe vaatisi oman käsittelynsä.

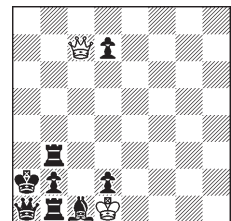
Kolme- ja monisiirtoisten mattitehtävien ystäville lohduksi: seuraava aiheeni on esitoimi, loogisen koulukunnan käsite, joka konkretisoituu vain vähintään 3 siirron mattitehtävissä.

Lahden Shakin avoin ratkaisukilpailu

Lahden Shakin järjestämä 4. avoin ratkaisijamestaruuskilpailu on käynnissä internetissä osoitteessa koti.phnet.fi/lahs/tehtavat/valikko.htm . Kannattaa osallistua, tehtävät ovat helppoja ja viihdyttäviä! Vastaukset on lähetettävä viimeistään 15.1.2006. Näyte maaliskuulta:

"Maaliskuussa valkea alkaa ja voittaa. Tehtäviä, joissa valkealla on kuninkaansa lisäksi ainoastaan yksi nappula, nimitetään minimaaleiksi. Tämän lopputehtävän minimaalin laatija, kansallinen tehtävämestari Edvard af Hällström oli yksi tuoteliimpia ja monipuolisimpia laatijoitamme."

Edvard af Hällström
Aseveli 1942

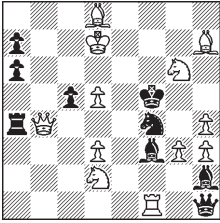

Valkea alkaa ja voittaa

Suomen ratkaisijamestaruuskilpailu in memoriam

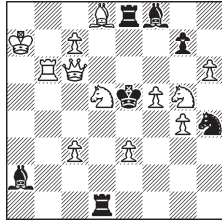
Ensimmäinen Suomen ratkaisijamestaruuskilpailu käytiin 1954-55, ja sen voitti Aarne Dunder. Vuonna 1999 järjestetty 43. kilpailu oli viimeinen laatuaan, voittajaksi selvisi Jorma Pitkänen. Tässä ensimmäisen kilpailun tehtävät.

1)

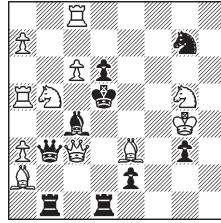
Kahden siirron matti

2)

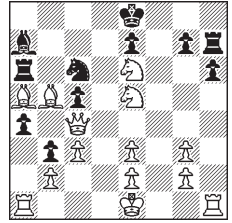
Kahden siirron matti

3)

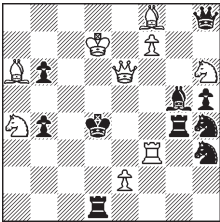
Kahden siirron matti

4)

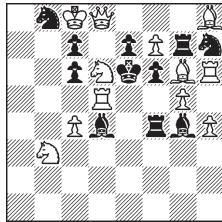
Kahden siirron matti

5)

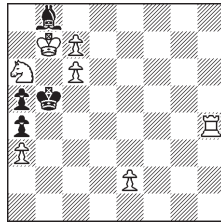
Kahden siirron matti

6)

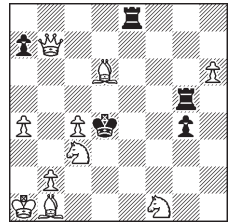
Kahden siirron matti

7)

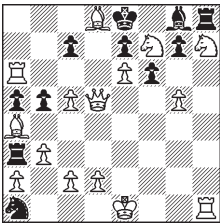
Kolmen siirron matti

8)

Kolmen siirron matti

9)

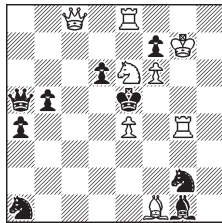

Kolmen siirron matti

b) ilman se7

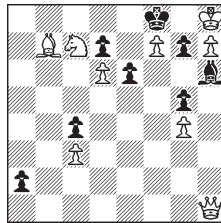
c) ilman se7 ja Ra1

10)

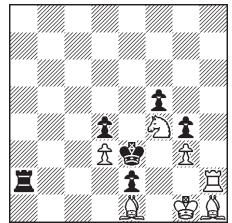
Kolmen siirron matti

11)

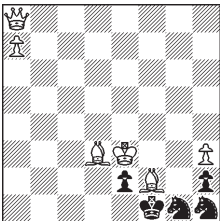
Neljän siirron matti

12)

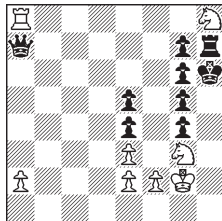
Neljän siirron matti

13)

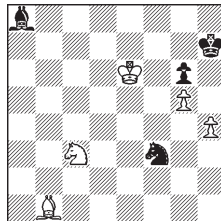
Neljän siirron matti

14)

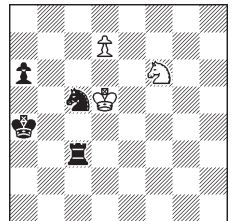
Seitsemän siirron matti

15)

Valkea voittaa

16)

Tasapeli

Valikoituja apumatteja

FIDE-albumin 1995-1997 apumattikat-sahdus jatkuu. Ennen tehtäviä kuitenkin yksi tilastollinen seikka. Kuten viime kerralla mainitsin, on kyseisessä albumissa melkoisesti enemmän apumatteja kuin edellisessä. Siitä huolimatta niiden määrä väheni prosentuaalisesti, ei kuitenkaan kovin merkittävästi, lähinnä kolmisiirtoisten mattitehtävien lukumäärän lähes kaksinkertaistuttua. Vuosien 1986-1988 albumista lähtien apumatit ovat olleet kirjan suurin tehtäväryhmä, ja onkin mielenkiintoista seurata, kuinka kauan satutehtävät pysyttelevät vanavedessä ennen kuin porskuttavat ohii.

Tehtävässä **A** on valkean täyskorotuksen lisäksi mustan upseereiden roolienvaihto. Taloudellinen toteutus sai hyvät arvostanat tuomareilta. 1.-d8L 2.Lh6 f8T 3.Re5 Tf6# 1.-d8R 2.Le7 f8D 3.Rh6 Df4#.

Stolevin tehtävässä **B** valkean kiinnittävän nappulan lyöntiä seuraa mustan vastavuoroiset L/T-katkot ja mallimatit mK:n lähörüudulta. Tutun oloista mutta aina yhtä viehättävää. 1.Texe7g5 2.Kf5 Rxf6 3.Le6 Le4# 1.Lxb7 Lh4 2.Kxf4 Rg5 3.Tc6 Te4#.

Valkean vastavuoroiset L/T-patterit ovat ehkä yksi laadituimpia aiheita apumateissa. Se ei estä kuitenkaan tehtävää **C** ole-masta hyvinkin omaperäinen toteutus. Väliaikaisten kiinnitysten avulla Rehm on saanut aikaiseksi huvittavat mittarimadot. a) 1.Rc5+ Tg6 2.Td3 Tf6 3.Kxd4 Te6# b) 1.Td7+ Lg7 2.Le7 Lf6 3.Kd6 Le5#.

Toisen mainion vitsein tarjoaa Forslundin tehtävä **D**. Syvällistä strategiaa tai koko ratkaisujen välistä analogiaa siitä ei löydy parhaalla tahdollaankaan. Juju piilee kaksosessa! a) 1.bxc3 f4 2.Rf2 axb3 3.Re4 Rc2# b) 1.bxc3! Kxg4 2.Ld5 Kf5 3.Tc4 Rb3#.

Edesmennyt Gábor Cseh kirjoitti Mat-Plus-lehteen ansiokkaan artikkelin korotuiden nappuloiden uhruksista apumateissa. Tehtävä **E** esittää teeman viehättävästi kaksinkertaisena. a) 1.-e8L 2.Ka3 Lxa4 3.Rce8 fxe8T 4.Kxa4 Ta8# b) 1.-e8T 2.Kd3 Txe4 3.Rde8 fxe8L 4.Kxe4 Lg6#. Albumissa viitataan myös Michel Caillaud'n tehtävään E201, joka esittää samankaltaista

tematiikkaa niin että puolen siirron lisäyksellä ranskalainen on onnistunut välttämään kaksosen. Tuossa tehtävässä ei kuitenkaan ole valkean korotusvuorottelua, vaikka albumin kommentissa niin väitetäänkin. Lisäksi siinä yksi ja sama musta nappula uhrautuu molemmissa ratkaisuisa samassa ruudussa. Mielenkiintoista kyllä, että yksi tuomareista piti sitä parempana kuin tehtävää E.

Huikene taloudellinen kolmen valkean LR-intialaisen toteutus on tehtävässä **F**. Eittämättä kyse on yhdestä laatijoiden lempeemasta. 1.Tf8 Ld7 2.Te6 La4 3.Te7 Rb5 4.Ke8 Rd6# 1.Tg7 Lf5 2.Dh8 Ld3 3.Kg8 Re4 4.Kh7 Rf6# 1.Dh4 Lg4 2.Tg5 Ld1 3.Kg6 Re2 4.Kh5 Rf4#.

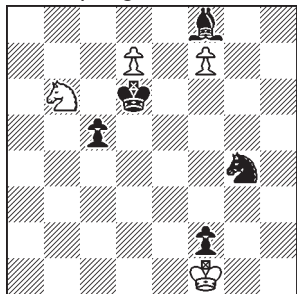
Kaksi excelsioria, zilahi ja täyskorotus ansaitsivat tehtävälle **G** paikan auringossa. 1.gxf2 g4 2.f1T g5 3.Tg1 g6+ 4.Kh6 g7 5.Tg6 gxh8D# 1.fxg2 f4 2.Rg7 f5 3.g1L fxe6 4.Le3 exf7 5.Lh6 f8R#. Valkean kuninkaan paikka on huolella valittu!

Intialainen teema jaksaa kiehtoa edelleen. Abdurahmanovicin tehtävässä **H** on sellainen pitkän diagonaalin a8-h1 molemmissa päissä. 1.Kb3 La8 2.Kc4 Kb7 3.Kd5 Ka6+ 4.Kd6 Lh1 5.Rd7 e4 6.Kc6 e5#. Christer Jonssonin E220 on samantapainen puoli siirtoa taloudellisempänä, tosin myös kaksi nappulaa raskaampana eikä ihan niin yllätyksekkäänä.

Tehtävän **I** erikoinen lähettimänööveri heijastelee mielestäni 1910-20-lukujen pitkien apumattien piirteitä. Mieleen voisi tulla vaikkapa nuori Kornél Ébersz (tehtävä C, ST2/2002 s. 87). Voisin kuvitella, että laatijoita on hienosta saavutuksestaan huolimatta jäänyt hiukan harmittamaan, että he eivät ole saaneet ratkaisun ensimmäiseksi siirroksi b4-b3:a. 1.-Lg6 2.Rf7 Lb1 3.Rd6 La2 4.Rb5 axb5 5.Kh8 b6 6.b2 b7 7.b1L b8L 8.Lh7 Le5#.

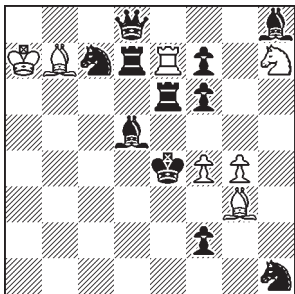
Suomalaisten pistepussi jäi laihaksi: vain seitsemän suomalaistehtävää löytyy apumattiosiesta. Vielä heikommin on laita tulevan 1998-2000 albumin kanssa, jossa on vain viisi suomalaista apumattia. Tartittu tehreä jotain!

A) Dirk Borst & Bo Lindgren
Springaren 1997

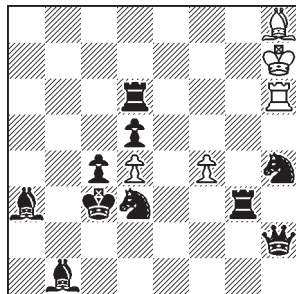
a#2½ 0.2.1.1.1.1. 4+5

B) Nikola Stolev
3. palkinto
The Problemist 1997

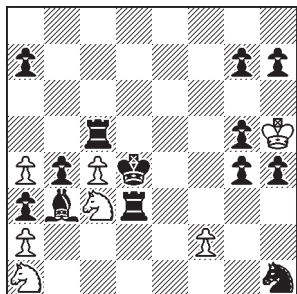
a#3 2.1.1.1.1.1. 7+11

C) Hans Peter Rehm
2. palkinto
The Problemist 1996

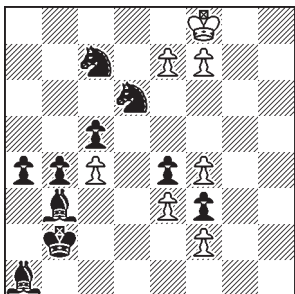
a#3 b) mKc3→c7 5+10

D) Göran Forslund
2. sija
Ruotsi-Sveitsi 1996

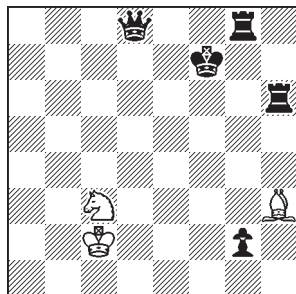
a#3 b) -vRc3 7+13

E) Gábor Cseh
Mat Plus 1996

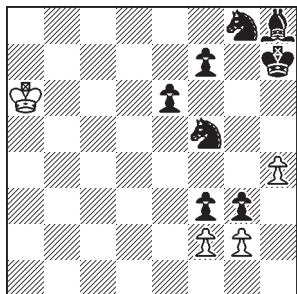
a#3½ b) mKb2→c2 7+10

F) Bernd Ellinghoven & Zdravko Maslar
2. palkinto
Thema Danicum 1995

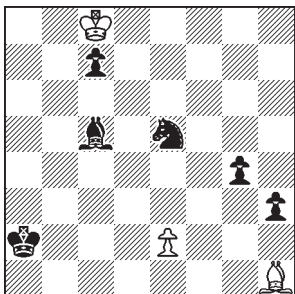
a#4 3.1.1... 3+5

G) Fadil Abdurahmanovic
2. palkinto
feenschach 1995

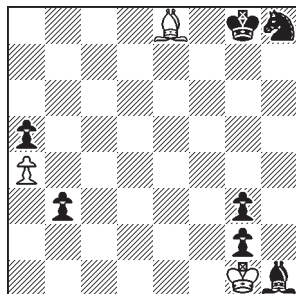
a#5 2.1.1... 4+8

H) Fadil Abdurahmanovic
4. kunniamaininta
feenschach 1996

a#6 3+6

I) Andrei Zhuravlev & Anatoli Stepotskin
1. kunniamaininta
Shahmatnaja
Kompozitsija 1997

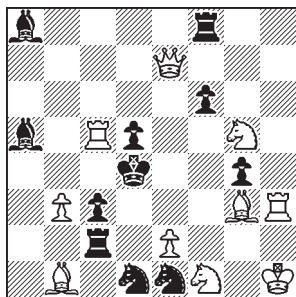
a#8 0.1.1... 3+7

Syyspäivät Julkujärvellä 29.10-30.10.2005

Parahiksi suli lokakuinen lumi pois, niin ettei syyspäivien osanottajien tarvinnut varustautua viikonloppuun talviurheiluvälinein. Paikalle saapui 14 uskalikkoa, vain Lahden ja Porin miehitys puuttui tällä kertaa.

Kahvittelun jälkeen ryhdyttiin ratkomaan Neal Turnerin valitsemissa tehtäviä. Tavoitteena oli murtaa kolmen tunnin aikana 12 pähkinää. Taisi olla setti poikkeuksellisen vaikea, kun voittajakin jäi maksimituloksesta melko paljon. Tulokset jutun lopussa. Näytteeksi pari tehtävää:

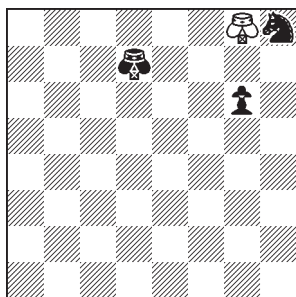
D. A. Rozijn
The Problemist 1981

2#

10+11

Neal Turner
StrateGems 33/2006

ap#6½

1+3

kuninkaalliset heinäsiirkat

Nealin tehtävissä kuninkaalliset heinäsiirkat ovat siis kuninkaita, jotka liikkuvat kuin heinäsiirkat - ja vain ja ainoastaan sillä tavoin. Vaatimuksen suhteen katso tämän numeron satupalsta.

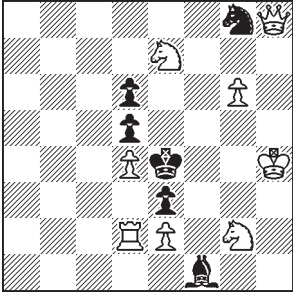
Muutenkin päivien satushakkipläjäyksestä vastasi juuri Neal, joka kummastutti muita niekkoja hienoilla heinäsiirkkakuningaslöydöksillään. Saamme varmasti nähdä niitä tulevaisuudessa lisää, olkoon tämä esimakuna.

Tuhdin ruokailun jälkeen oli vuorossa arvauskilpailu, jossa piti yhdistää suomalainen tehtäväniekkä ja tapahtuma. Se perustui lähinnä vanhoissa Suomen Shakeissa julkaistuihin anekdootteihin ja tarinoin, joista yksi tulkoon toistetuksi tässä: "Ainoan laatimani tehtävän, kiitostakin saaneen 3-siirtoisen Tschigorin julkaisi shakkialpastaan Nowoje Wremjassa. Jälkipainoksena se oli Suomen Shakissa joskus 1920-luvulla. Muuta tehtävää en ole saanut valmiiksi, vaikka kovasti yritin, kun Maximow-niminen problemisti viime vuosisadan loppupuolella valmisteli kirjaa tehtävämestareista, jonka arvonimen saivat - kaksi tehtävää julkaisseet laatijat!", Hugo Backmansson (Suomen Shakki 3/1950). Paras arvaaja kelpo suorituksella (puolet oikein!) oli Jorma Paavilainen.

Sitten saunottiin, ja johtokunnan pitkähkön istunnon jälkeen taas syötiin. Iltapuolella katsottiin puheenjohtajan dokumentaatiota Kreikan kongressista, laadittiin ja viriteltiin kaikenkarvaisia keskusteluja.

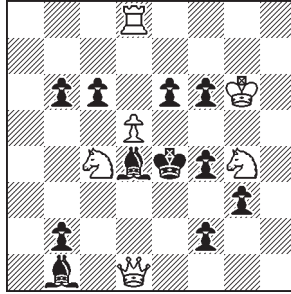
Aamulla saatiin taas jokasyksyisen kellojen rukkaamisen ansiosta nukkua tuntia pidempään. Hyväksi se olikin, sillä aamupalan jäljestä oli melkoinen puhde tuomaroita kaikki 16 osallistunutta tehtävää. Määrä on selvästi suurempi kuin yleensä vuodenaikapäivien laadintakilpailuissa. Niinpä jotkut pitivätkin kokeilua onnistuneena, kun taas toisten mielestä kilpailu kannattaa säilyttää perinteisenä mm. siksi, että yölläkin olisi jotain tekemistä.

Yhteistuomiossa annettiin palkinnot kolmelle parhaalle:

Mikael Grönroos1. palkinto
Syyspäivät TT 2005

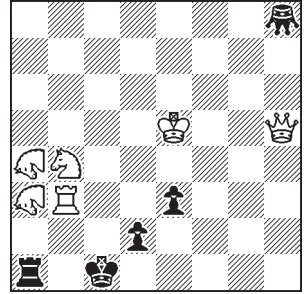
2# 8+6

1.Dh5! (2.Dxd5/Df3/Df5/Dg4#) 1.-Rxe7/Rf6/Rh6/Lxe2/Lxg2/exd2 2.Df3,Dg4/Df3, Df5/Df3, Dxd5/Df5, Dxd5/Df5, Dg4/Dg4, Dxd5#

Unto Heinonen2. palkinto
Syyspäivät TT 2005

2# 6+11

1.dxe6? c5!
1.dxc6! (2.Txd4#)
1.-Le5 2.Rd2(A),De2(B)#
1.-Lc3 2.De2(B),Rd6(C)#
1.-Le3 2.Rd6(C),Rxf6(D)#
1.-Lc5 2.Rxf6(D),Rd2(A)#

Kari Valtonen3. palkinto
Syyspäivät TT 20052# heinäsiirikka h8 6+5
kamelit a3,a4

1.De2! sp. 1.-d1H 2.Dc4, Dxe3, Dc2, Db2, Tc3, Rd3#, 1.-d1KA 2.Dxe3, Dc2, Db2, Tc3, Rd3#, 1.-d1T 2.Dc4, Dc2, Db2, Tc3#; 1.-d1L 2.Dxe3, Db2, Rd3#; 1.-d1R 2.Dc2, Rd3#, 1.-d1D 2.Db2# (1.-T~/Hd4 2.T(x)b1/KAx d4#)

Ruokailun perästä Marko Ylijoki esitteli kourallisen apumatteja, jotka esittivät vasta julistetun 8. WCCT-kilpailun teemaa. Häneltä on piakkoin saatavissa kooste, johon on kerätty joitakin kymmeniä teeman täyttäviä luomuksia!

Viimeisenä ohjelmanumerona ennen läksiäiskahveja oli Harri Hurmeen järjestämä rekonstruktiokilpailu. Kohteena oli "helpo" kaksisiirtoinen. Harrin loppulausunto:

"Rekonstruktion kohteena oli kahden siirron matti neljin matinmuutoksin esipelin ja ratkaisun kesken. Täysin toimivan aseman sai aikaiseksi vain Jorma Paavilainen. Pauli Perkonoja oli nopein, mutta pieni vika jäi huomaamatta. Ratkaisemisen suurmestarimme ovat taitavia myös kaksisiirtoislaattijoina.

Kaikki yrittäneet onnistuivat kehittämään perusasiat samoin kuin oli alkuperäisellä laatijalla, joka oli Leo Valve; 1.palkinto Öhquist MT 1949."

Pikaratkaisukilpailun tulokset:

Aikaa oli 180 minuuttia, joka osoittautui tarpeelliseksi. Neal Turnerin valitsemaa tehtävät olivat vaikeita kaikille.

1.	Kari Valtonen	49 / 60
2.	Pauli Perkonoja	48,5
3.	Jorma Paavilainen	46,5
4.	Hannu Harkola	35 (177)
5.	Henry Tanner	35 (180)
6.	Janne Syväniemi	30
7.	Harri Hurme	29
8.	Marko Ylijoki	28,5
9.	Jyrki Kiltti	27,5
10.	Jukka Tuovinen	24
11.	Mikael Grönroos	20

Ratkaisut pikaratkaisukilpailun tehtäviin:
Rozijn: **1.Txc3!**

Turner: 1.-Rf7 2.KHe6 Rd8+ 3.KHc8 Rb7 4.KHa6 Rd6 5.KHe6 Rf7 6.KHg8 Rh8 7.KHg5 Rf7#

Alexander Hildebrand in memoriam

Ruotsin shakkielämän keskeinen vaikuttaja, uppsalalainen Alexander Hildebrand kuoli Tukholmassa 3.8. Hän oli syntynyt Tallinassa 24.12.1921.

Tehtäväshakissa Hildebrand oli aktiivinen mm. toimittajana, kirjailijana, tuomarina, laatijana ja Ruotsin edustajana tehtäväkongresseissa. Hän sai kv. tehtävätuomarin arvon 1956, erikoisalanaan lopputehvät, ja laadinnan kv. mestarin arvon 1977.

Pelishakissa hän nousi Ruotsin mestaruusluokkaan 1952 ja pelasi Ruotsin mestaruusturnauksissa 1953, 1954, 1955 ja 1957 sekä kahdesti PM-kilpailuissa, 1953 ja 1955. Pelishakin puolelle kuuluu myös hänen toimintansa *Schackbulletinen*-lehden ja avaus- ja turnauskirjojen kirjoittajana ja julkaisijana (*Schackbulletinens förlag*). Lisäksi hän toimitti 30 vuotta shakkipalsta *Uppsala Nya Tidningen*ssä.

Alexander Hildebrandin kotitausta oli hyvin kansainvälinen: äidin suku oli Venäjältä, isän puolestaan Ranskasta ja Saksasta. Jo nuorena hän puhui viron lisäksi sujuvasti venäjää, saksaa ja ranskaa, sittemmin myös englantia. Hän opiskeli 1940-luvun alussa kansantaloustiedettä Tarton yliopistossa, mutta toisen maailmansodan loppuvaiheissa Neuvostoliiton miehitettyä Viron perhe hajosi ja Hildebrand lähti syyskuussa 1944 dramaattiselle pakomatkalle Virosta Ruotsiin mukanaan vain pari dollaria ja postimerkkikokoelmansa. Muut matkatavarat oli viety toiseen laivaan, ja ne katosivat matkalla.

Ruotsiin päästyään Hildebrand joutui heti sairaalaan, jossa hän joutui lyhyin väliajoin viettämään seitsemän vuotta. Jo syksyllä 1944 hän sai kontaktin Herbert Hultbergiin (1910–1995), joka tuli vierailulle sairaalaan ja josta sittemmin tuli monien vuosien ajaksi hänen paras shakkityönsä. Sairaalavuosinaan hän etsi ja sai suurta lohtua tehtäväshakista.

1960-luvun puolessa välissä pohjoismaiset tehtävälehdet (Ruotsin *Springaren*, Tanskan *Problemnoter* ja meidän monisteemme) olivat melko vaatimattomia. Hil-

debrand ajatteli, että yhteispohjoismainen tehtävälehti voisi saada laajemman levikin ja kansainvälistä näkyvyyttä. Hän kutsui kotiinsa Upsalaan Suomen ja Tanskan tehtäväyhdistysten edustajat, ja siellä päätettiin *Stella Polaris* -lehden perustamisesta. Ensimmäinen numero ilmestyi maaliskuussa 1966, ja Hildebrand ja Tanskan Jan Mortensen olivat lehden päätoimittajina 1966–1970. Lehti ilmestyi neljä kertaa vuodessa 1966–1974; lehden viimeinen numero, vuoden 1974 koko vuosikerta – jonka toimittamisessa Hildebrand taas avusti – ilmestyi syksyllä 1975. Päätoimittajakautensa jälkeenkin Hildebrand oli *SP*:n kantavia voimia mm. lopputehväosaston toisena toimittajana (Perkonojan kanssa), valitujen itsemattien julkaisijana, venäjänkielisten artikkelien kääntäjänä ja tuomarina.

Kun *Stella Polariksen* ilmestyminen loppui, ruotsalaiset alkoivat jälleen julkaista *Springarenia* 1970-luvun loppupuolella. Syksyllä 1983 Hildebrand tuli toiseksi päätoimittajaksi Kjell Widlertin kanssa, ja kaksikko toimitti lehteä vuoden 1991 loppuun, jolloin 70-vuotias Hildebrand jätti päätoimittajuuden jälleen Widlertille. Toki tämänkin jälkeen Hildebrand toimi edelleen lehden avustajana.

Hildebrand on myös ollut Ruotsin tehtäväshakkikerhon puheenjohtajana, mutta tästä vastuullisesta toiminnasta minulla ei ole käytettävissäni mitään tilastoja.

Pelikirjojen ohella Hildebrand julkaisi kolme tehtäväkokoelmaa: *Studier av Axel Ericsson* (1982), *Svenska miniatyrer II* (1994) Anders Uddgrenin kanssa ja *Harakiri* (1998), joka sisältää 149 Hildebrandin itsemattitehtävää. Itsemattit olivatkin Hildebrandin suosikkeja, mutta hän laati myös paljon lopputehviä. Harold van der Heijden lopputehvätietokannassa vuodelta 2000 on yli 240 Hildebrandin lopputehvästä. Myös miniatyyrit olivat hänen suosikkejaan. Niinpä suuri osa hänen itsematteistaan ja lopputehvävistään onkin juuri miniatyyrejä. Lisäksi hän laati jonkin verran perinteisiä mattitehtäviä, apumatteja, retroja ym.

Muistikuvia Alexander Hildebrandista

En enää muista mistä yhteydenpito alkoi, mutta kävin hänen luonaan Upsalassa ainakin kahdesti. Muistaakseni ensimmäisen kerran, kun veljeni asui lyhytaikaisesti Tukholmassa ja A. H. pyysi tulemaan luokseen. Toisen kerran asuin hänen vieraanaan, kun palasimme mieliinjääneeltä Arcachonin matkalta vuonna 1968. Tällöinhän ei vielä ollut ratkaisukilpailuja, mutta kv. kongresseja kylläkin. Oli se aika körötystä Tukholmasta Ranskaan ja takaisin. Pari yöpymistä molempiin suuntiin matkalla. Matkalla otettiin myös mukaan Mortensenit. Silloin Jan oli vielä melko iloinen tyyppi – liekö sitten vaimon lähtö masentanut hänet, koska tämän uuden kanssa ilme oli hapan ja muutenkin olemus sulkeutunut. Ei olisi uskonut tanskalaiseksi.

Tämän matkan jälkeenkin oli minulla yhteydenpitoa Hildebrandin kanssa johtuen pääasiassa siitä, että olin *TFS*:n lopputehtävösaoston aputoimittaja: tarkastin tehtävien korrektiluuttua ja hoidin ratkaisijoiden pisteet. Ratkaisutaso oli melko vaatimaton. Sitten halusin päästä hommasta eroon ja lopulta pääsinkin. Ainoa seuraamus tästä lienee se, että puolalaisessa 2-osaisessa shakkitietosanakirjassa ammatikseni mainitaan lehtimies(toimittaja)!!

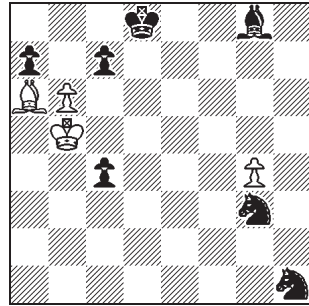
Hildebrandilta sain muutamia tehtäväkirjoja ja hänen huumoristaan kertoo mm. hänen minulle omistamansa *ex libris*-merkki erään kirjan tai lehden sivulla. Tätä merkkiä en kyllä syystä ole alkanut käyttää.

On meillä ainakin yksi yhteinen laadittu lopputehtäväkin. Siinä vK vangitsee väliinssä 2 mR neljällä eri tavalla mK:n jäädessä jurmeeseen asetelmalla vLa6, sb7 – mKc7, sa7; vK heiluu ratsujen välissä ja mK b8–c7.

Viimeisen kerran otin yhteyttä Hildebrandiin ehkä pari vuotta sitten, kun etsittiin erään Breiderin tehtävän kohtaloa.

Hildebrand oli varsin kielitaitoinen mies – osasi ainakin ruotsin ja eestin lisäksi ranskaa, venäjää ja saksaa (ja ymmärsi varmaan kirjoitettuna englantiakin, vaikka sanoikin sen olevan ainakin silloin hänelle puutteellista).

Alexander Hildebrand & Pauli Perkonoja
3195 Stella Polaris 2/1970
1. p. Stella Polaris 1970

= 4 + 7

Ratkaisu: 1.b7 c6+ 2.Kxc6 Ld5+ 3.Kxd5 (3.Kd6? Lxb7) 3.-Kc7 4.Lxc4 Rf2 (4.-Kxb7 5.Ke5) 5.Ke5 (5.g5? Rh3 6.Ke5 Rxc5 7.Kf4 R5e4) 5.-Rxc4+ 6.Kf4 Rf5 7.La6 Rfe3 (7.-Rge3 8.Ke4 Kb8 9.Kf4; 7.-Rfh6 8.Kg5 Kb8 9.Kh5; 7.-Rgh6 8.Kg5 Kb8 9.Kg6) 8.Kf3 Kb8 9.Kf4 tasapeleini.

Alexander Hildebrandin muistokilpailu

Ruotsin tehtäväshakkikerho on julistanut Alexander Hildebrandin muistolle laadittakilpailun kahdessa ryhmässä:

1) lopputehtävät - tuomari Pauli Perkonoja

2) 3-20-siirtoiset itsematit (i#3-20), joissa on vähintään kaksi ratkaisua - tuomari Aleksandr Azhusin (Venäjä)

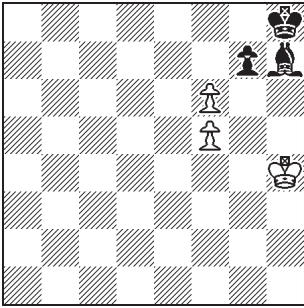
Palkintojen yhteisarvo on 1000 euroa.

Tehtävät tulee lähettää 15.6.2006 mennessä osoitteseen:

Indrek Aunver, Ymergatan 6 A, 2 tr., SE-753 25 Uppsala, Sverige

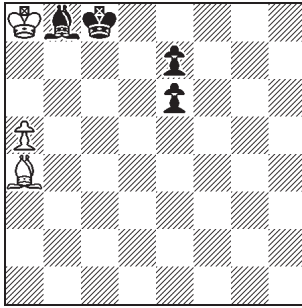
Alexander Hildebrandin tehtäviä

A) *Tidningen Upsala*
1954

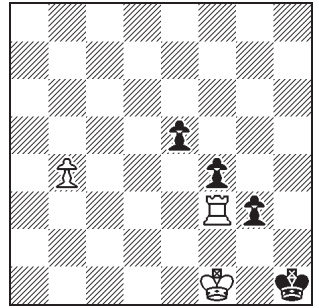
+ 3+3

B) *Schackbladet* 1955

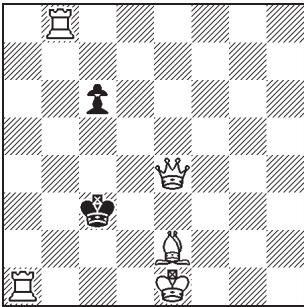
+ 3 + 4

C) 1. p. *Schackbulletinen*
1963

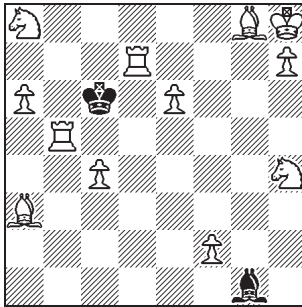
+ 3 + 4

D) 2. p. Jan Rusek MT
Szachy 1988

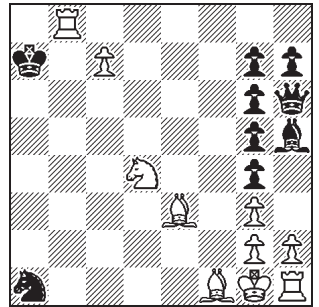
i#4 b) Le2→d1 5+2

E) 1. p. *Springaren* 1989

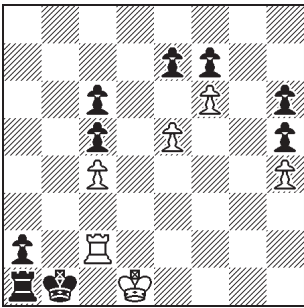
i#4 12+2

F) 1. p. *Springarenin*
6:s TT 1987

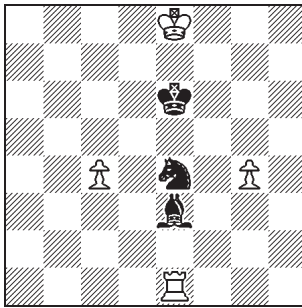
i#4 10+9

G) kim. Bo Lindgren JT
Springaren 1992–1993

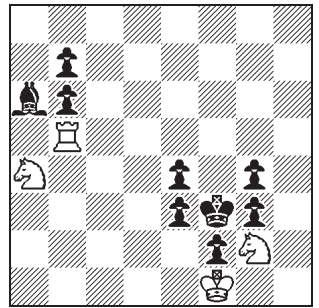
i#6 6 + 9

H) 1. kum. *Thema Danicum*
1997

i#4 pisinsiirtoinen
2 ratkaisua 4+3

I) AH & Christer Jonsson &
Indrek Aunver, 2. kum.
Ural Problemist 10 v. 2003

i#8* 4 + 9

Ratkaisut

A) 1.f7! g5+ 2.fxg6 o.l. Lg8 3.f8-T! Kg7 4.Te8! Kh6 5.Kg4 Lb3 6.Kf5 Lc2+ 7.Kf6 voittaa, esim. 7.-Lxg6 8.Th8+ Lh7 9.Kf7; ei 4.Tb8?, koska Kh6 5.Kg4 Le6+ 6.Kf4 Kxg6 tasapeleln.

B) Mustan tarvitsisi vain päästä siirtämään lähettiään viistorivillä b8–h2 turvatakseen tasapelin, mutta siihen ei koskaan tule tilaisuutta. 1.Ld7+! Kc7 2.Lxe6 Kc6 3.Ld7+ Kc7 4.Lb5 Kc8 (4.-e5 5.La6) 5.La6+ Kc7 6.Lb7 e5; nyt nopein voittotapa on laatijan antama 7.La6 e4 8.Lb7 e3 9.La6 e2 10.Lxe2 +–, mutta myös esim. 7.Le4 voittaa: 7.-Kc8 8.Lf5+ Kc7 9.Ld3 Kc8 10.La6+ Kc7 11.Lb7 e4 12.Lxe4 +–. Tehtävä valittiin vuosien 1945–1955 FIDE-albumiin, jossa kuitenkin lähde on virheellinen (tanskalainen *Skakbladet*) ja se7 puuttuu.

C) Ei 1.b5? g2+ 2.Ke2 g1D 3.Tf1 f3+ 4.Ke1 f2+ 5.Ke2 Kg2 ja musta voittaa. 1.Tf2! gxf2 2.b5 e4 3.b6 e3 4.b7 f3 5.b8T! voittaa; mutta ei 5.b8D? e2+ 6.Kxf2 e1D+ 7.Kxe1 f2+ 8.Kxf2 patti. Jos 1.-f3 niin 2.Txf3 g2+ 3.Ke2 g1D 4.Tf1 +–, tai 1.-e4 2.Txf4 +–. Feeniks-teemaa. Tehtävä pääsi vuosien 1962–1964 FIDE-albumiin, jossa julkaisuvoodeksi on annettu 1962.

D) a) 1.0-0-0! c5 2.Tb1 c4 3.Td3+ cxd3 4.Ld1 d2#; b) 1.Lc2! c5 2.0-0-0 c4 3.Tb3+

cxb3 4.Lb1 b2# Analogista peliä ja toistomatit.

E) 1.Rg6/Rf5? Lxf2/Lh2!; 1.Rf3! Lxf2 2.Tb6+ (2.Tc5+?) Lxb6 3.Tc7+ Lxc7 4.Re5+ Lxe5#; 1.-Lh2 2.Tc7+ (2.Td6+?) Lxc7 3.Tb6+ Lxb6 4.Rd4+ Lxd4# Analogiset torniuhraukset, vastasiirron vuorottelua, musta mini-maali.

F) 1.Lf2! Rc2 2. Rf5+ (2.Re6+? Re3! 3.Rxg5 Dxg5 4.Lxe3+ Dc5! tai 2.Rf3+? Rd4!) 2.-Rd4 3.Rxg7 Dxg7 4.Lxd4+ Dxd4#; 2.-Re3 3.Rh4 gxh4 4.Lxe3+ Dxe3#; 1.-Rb3 2.Re6+ (2.Rf5+? Rc5! tai 2.Rf3+? Rd4!) 2.-Rd4 3.Rxg7 Dxg7 4.Lxd4+ Dxd4#; 2.-Rc5 3.Rxg5 Dxg5 4.Lxc5+ Dxc5# Vastasiirron vuorottelua tässäkin, nyt vasta valkean 2. siirrossa; vR uhrautuu kolmessa eri ruudussa.

G) 1.e6! fxe6 2.fxe7 e5 3.e8L e4 4.Lxh5 e3 5.Le2 h5 6.Tb2+ Kxb2#; 1.-exf6 2.exf7 f5 3.f8L f4 4.Lxc5 f3 5.Lf2 c5 6.Ke1 Kxc2# Analogista peliä ja kameleonttitoistomatit. Viehättävä tehtävä!

H) 1.Ta1! La7 2.Ta6+ Rd6+ 3.Kd8 Lg1 4.Tb6 Lxb6# ja 1.c5! Lh6 2.Tf1 Lc1 3.Tf6+ Rxf6+ 4.Kf8 Lh6# Kaksi asymmetristä ratkaisua; toistomatit.

I) 1.-Lxb5#; 1.Rh4+! Kf4 2.Rg6+ Kf3 3.Rf8 Kf4 4.Re6+ Kf3 5.Rd4+ Kf4 6.Re2+ Kf3 7.Rac3 Lxb5 8.Rxb5 g2# Ratsun pitkä vaellus g2:sta e2:een.

Vladimir Kozhakin 50 JT

Kilpailu käydään seuraavissa ryhmissä:

2#, tuomari V. Melnitshenko

2#-miniatyyrit, tuomari V. Melnitshenko

3# - tuomari: J. Gordian

3# - miniatures - tuomari: V. Melnitshenko

Voittoloppu tehtävät, tuomari: O. Pervakov

a#2, tuomari J. Gordian

Kirjapalkinnot, enintään kolme tehtävää yhdeltä laatijalta kuhunkin ryhmään. Tehtävät kahtena kappaleena luottamusmiehelle 1.2.2007 mennessä: Vladimir V. Kozhakin, Pochtamt box 0/28, 685000 Magadan, Russia
vkozhakin@mail.ru

Pieni on kaunista

Small Is Beautiful

Henry Tanner

**Laivalahdenkaari 9 B 37, FI-00810 Helsinki
henry.tanner@mbnet.fi**

Apumatit näkyvät vallanneen POK-palstan. Muunkinlaisia tehtäviä saa toki lähettää ylläolevaan osoitteeseen.

Muutama selventävä huomautus.

2930: h (kuvion alla) = houkutus

2938: tehtävässä on kaksi vaihtelmaa (joissa siis mustan 1. siirto jää pois)

2942: kuvioasemassa mK on shakissa

2947: jouluaiheinen tehtävä

2949: ratkaisut haarautuvat valkean 1. siirrosta

2953: **apupatti**

2954: Fischerrandom ei ole varsinainen satuehto, vaan ex-MM:n ehdotus uudeksi pelimuodoksi, jossa perärivien upseerien paikat arvotaan ennen peliä; tässä yhteydessä on kiinnostavaa vain se, että Fischerrandom sallii upseerien sijainnin perinteisesti laittomissa paikoissa

2955: Petkovin "keksimä" ANDA-shakki yhdistää superkirken ja antisuperkirken; superkirkessä lyöjä voi sijoittaa lyödyn nappulan mihin tahansa (lailliseen) ruutuun; antisuperkirkessä lyöjä voi sijoittaa lyövän nappulan mihin tahansa (lailliseen) ruutuun

2956: Satuehto AMU vaatii, että matintekevän nappulan pitää olla (välittömästi ennen #-siirtoa) täsmälleen yhden vasta puolen nappulan uhkaama

Tehtävät 2955 ja 2956 ovat reaktio väitteeseeni ed. POK-palstalla, *ST* 1/2005, s. 45. Väitin, että Valladao-teeman esittämiseen tarvitaan vähintään neljä nappulaa ja neljä puolisiiirtoa. Kuten Marko osoittaa, ennen kaikkea tarvitaan mielikuvitusta!

Helpmates seem to have conquered also this column. But all kinds of small & beautiful problems may be sent to the addresses above.

All the problems published in this column take part in respective yearly informal tournaments of ST.

Some clarifying notes:

2930: *has one try and two solutions*

2938: *two setplays*

2942: *bK is in check*

2947: *a Christmas problem; see the solution*

2949: *the variations begin from white's 1st move*

2953: **helpstalemate**

2954: *Fischerrandom is not a real fairy condition but a way to play normal chess; in it the pieces on 1st and 8th rank are placed randomly; this means that certain "impossible" placings of pieces are possible in Fischerrandom*

2955: *Petkov's ANDA chess unites Super Circe (the captured piece can be placed anywhere) with Anti Super Circe (the capturing piece can be placed anywhere); Valladao in three half-moves!*

2956: *The AMU condition means that the piece making the mating move must before this mating move be attacked by exactly one opposite unit; Valladao with three men!*

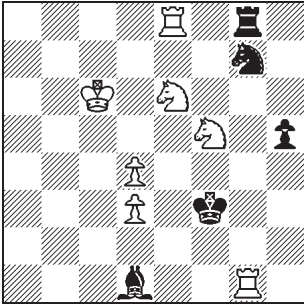
* * *

2930. Degenkolbe Houkutus: 1.Df2? (2.Df1+ Kxh2 3.Df2+ Kh1 4.Kxd3 h2 5.Df1#) mutta 1.-d2!; ratkaisu: 1.Df3+! Kg1 2.Kxd3 (sp) Kxh2 3.Df2+ Kh1 4.Kxd4 (sp) h2 5.Df1# ja 1.De1+! Kg2 2.Kxd3 (sp) Kxh2 3.Df2+ Kh1 4.Kxd4 (sp) h2 5.Df1#; mallimatit."Moni tie vie ruutuun f2, mutta lyhin (täyspitkin puhtain uhin) ei johda toivottuun päämäärään. Siispä valkean pitää antaa alkusiirroillaan kaksi pakoruutua, mikä lienee yllättävää viisisiirtoisessa miniatyyrissä. Vasta sh2:n värin vaihtuminen mahdollistaa mallimatit." MD

2931. Spårea 1.Tg8 Rc6 2.Tf8 Te7#; b) 1.Kf8 Re6+ 2.Kg8 Tg7#; c) 1.0-0 Lf6 2.Tf7 Th8# Linnoitus kokonaisuina ja osasiirtoina.

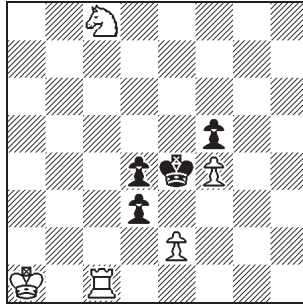

2939. Christer Jonsson
Skärholmen – SWE

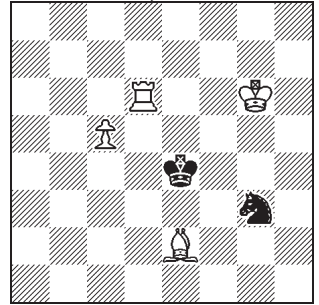
a#2 3.1.1.1 7 + 5

2940. Christopher Jones
Henbury – GBR

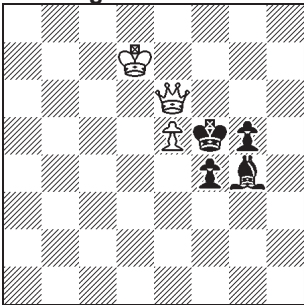
a#2½ 0.2.1.1.1 5 + 4

2941. Jean-Francois
Baudoin & Mikael
Grönroos, FRA & FIN

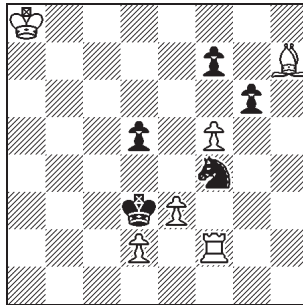
a#3 2.1.1.1 4 + 2

2942. Tomislav Petrovic
& Mikael Grönroos
Negotin & Vaasa

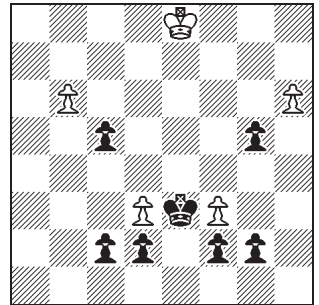
a#3 3 + 4

2943. Christopher Jones
Henbury – GBR

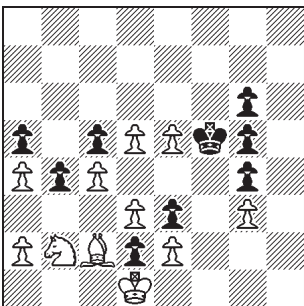
a#3 2.1... 6 + 5

2944. Christer Jonsson
Skärholmen – SWE

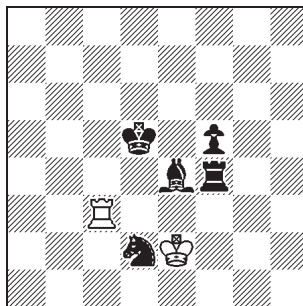
a#3 2.1... 5 + 7

2945. Marko Ylijoki
Tampere

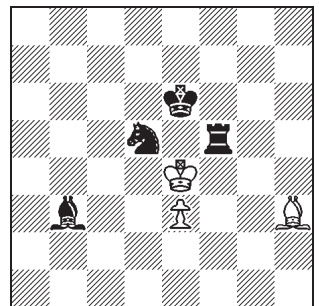
a#3* 1 1 + 9

2946. Kari Valtonen
Tampere

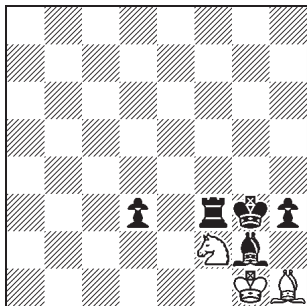
a#4 2 + 5

2947. Steven B. Dowd
Birmingham, Ala. – USA

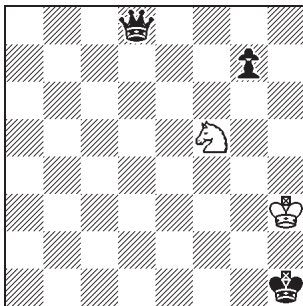
a#4 b) mKe6→e7 3 + 4

2948. Michael Grushko
Kiryat Bialik – ISR

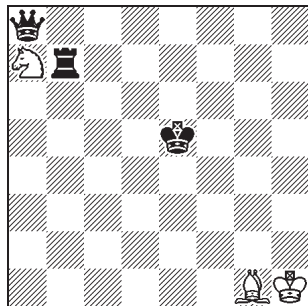
a#4 b) mTf3↔msh3 3 + 5

2949. Rolf Wiehagen
& Christer Jonsson
Kaiserslautern & Skärholmen

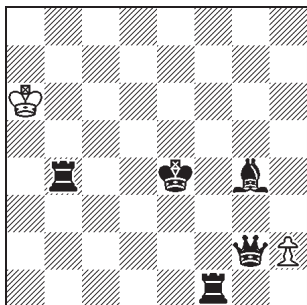
a#5 1.2.1... 2 + 3

2950. Steven B. Dowd
Birmingham, Ala – USA

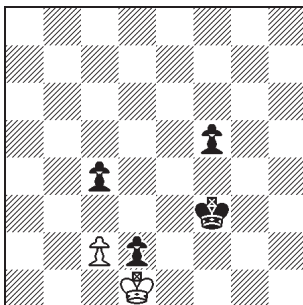
a#5 3 + 3

2951. Kari Valtonen
Tampere

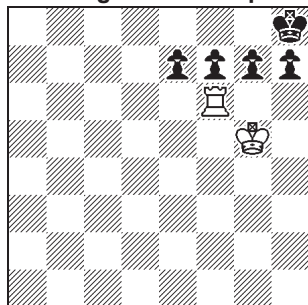
a#5½ 2 + 5

2952. Krzysztof Drazkowski
Wloclawek – POL

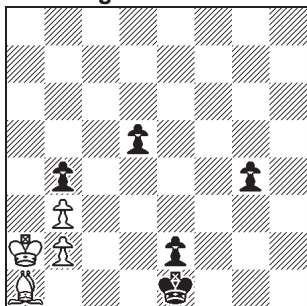
a#8 2 + 4

2953. Steven B. Dowd
& Marko Ylijoki
Birmingham & Tampere

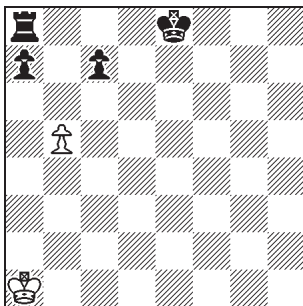
a#4 2.1... 2 + 5

2954. Steven B. Dowd
& Henry Tanner
Birmingham & Helsinki

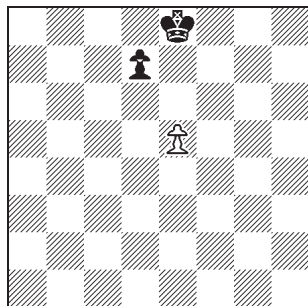
a#8 4 + 5
Fischerrandom

2955. Marko Ylijoki
Tampere

sa#2 2 + 4
ANDA-shakki, madrasi

2956. Marko Ylijoki
Tampere

a#4 madrasi 1 + 2
AMU, superkirke

2932. Pitkänen 1.Tb5 Rf4 2.b6 Rd3# ja 1.Tb4 Rf6 2.b5 Rd7#. Ihannematit.

2933. Pitkänen 1.Rh4 Lg6 2.Tf4 Tg3# ja 1.Tf4 Te5 2.Rh4 Lh5# Mustan siirrot vaihtavat järjestystä.

2934. Jonsson 1.d1R Te5 2.Rf2 Rd2#; 1.d1L Tg5 2.Le2 Tg1# ja 1.d1T Rc3 2.Te1 Tf5#

2935. Dikusarov a) 1.Le5 Ke7 2.Ld4 Lf3#; b) 1.Lc5 Kc7 2.Ld4 Lb3#; c) 1.Kc6 Kc8 2.Dd5 Ra7#; d) 1.Ke6 Ke8 2.Dd5 Rg7#. Symmetriset ihannematiparit.

2936. Dikusarov 1.Rd4+ Rb7 2.Rb5 Ra5# ja 1.Ra5+ Rb5 2.Rb7 Ra7# Analogiset ratkaisut ihannematein.

2937. Heimonen & Grönroos 1.Td4 Re3 2.Ke5 Rd5# ja 1.Te4 Rd4 2.Ke5 Rde6# Runssasisältöinen ja kaunis tehtävä; materiaalinkäyttö on esimerkillistä.

2938. Dowd & Ylijoki 1.-Dxa2+ 2.Kc1 Da1# ja 1.-Lxb3 2.Ka1 Dxa2#; 1.Ka1 Lxb3 2.Lb1 Dxc3# ja 1.b2 Dd3+ 2.Kc1 Dc2#.

2939. Jonsson 1.Rxe8 Rf4 2.Tg4 Tf1#; 1.Rxe6 Tg2 2.Rf4 Rh4# ja 1.Rxf5 Rg5+ 2.Kf4 Te4#. Zilahi, jossa musta lyö valkean upseerit samalla nappulalla.

2940. Jones 1.-e3 2.dxe3 Rb6 3.Kd4 Tc4# ja 1.-Tc6 2.Kd5 e4+ 3.fxe4 Re7#.

2941. Baudoin & Grönroos 1.Ke5 Td8 2.Ke6 Lb5 3.Ke7 Te8# ja 1.Kf4 Lf1 2.Kg4 Tf6 3.Kh4 Tf4#. Mustan K:n suorat marssit. Valkean siirtojärjestyksen motiivointi on samanlainen molemmissa ratkaisuissa. Miniatyri mallimatin.

2942. Petrovic & Grönroos 1.Ke4 Dxc4 2.Kxe5 De2+ 3.Kf5 De6# Ihanne-# ja vD:n ja mK:n kierto; laatijoiden mukaan ensimmäistä kertaa maailmassa!

2943. Jones 1.Ke4 fxc6 2.Rxc6 Tf5 3.Re5 Tf4# ja 1.Re2 Tf4 2.gxf5 Te4 3.f4 Td4#. Valkea T päästää mustan kiinnityksestä viistorivillä b1-h7; f- ja g-sotilaiden vastavuoroiset lyönnit.

2944. Jonsson 1.Ke2h7 2.Kd1h8D3.Kc1 Da1# ja 1.Kf4 b7 2.Kg3 b8D 3.Kh4 Dh2#. Symmetrisestä asemasta tulee kaksi asymmetristä ratkaisua. Symmetristen ratkaisujen puute aiheutuu vastakkaisista syistä: Da1-matin kanssa symmetrinen ratkaisu ei ole mahdollinen, koska i-linja puuttuu (3.-Di1#); toisaalta Db2-matti ei toteudu, koska mK:lla on pakoruutu a-linjalle (3.-Db2+? Ka4/5).

2945. Ylijoki Vaihdelma: 1.-d4#; ratkaisu: 1.b3! Lb1! 2.bxa2! Lc2! 3.a1L! d4#. Viisi ensimmäistä siirtoa ovat temposiirtoja! MY

2946. Valtonen 1.Ke5 Tc2 2.Ld5 Kd3 3.Rf3 Kc3 4.Ke4 Te2# Paikanvaihtoja: vK/vT ja mK/mL. Ihannematti.

2947. Dowd a) 1.Rf4 Lf1 2.Tf6 Kf3 3.Kf5 exf4 4.Le6 Ld3#; b) "Nyt isän täytyy laittaa tähti korkeammalle (mKe6->e7). Äiti ei pidä siitä, että tähti on tippunut e6:sta f5:een." 1.Tf8 Ke5 2.Ke8 Kd6 3.Re7 Kc7 4.Lf7 Ld7# "Ja nyt on lasten aika mennä nukkumaan!"

2947. Dowd a) 1. Sf4 Bf1 2. Rf6 Kf3 3. Kf5 exf4 4. Be6 Bd3#; b) "Now father must put the star up higher on the tree! (Ke6->e7) Mother doesn't like where it sits, having dropped from e6 to f5." 1. Rf8 Ke5 2. Ke8 Kd6 3. Se7 Kc7 4. Bf7 Bd7# "And now all the children are huddled together in bed!"

2948. Grushko a) 1.Lf1 Kxf1 2.Kh2 Ke1 3.Kg1 Lxf3 4.h2 Rh3#; b) 1.Th4 Rg4 2.Kh3 Kf2 3.Lf1 Kxf3 4.Lg2+ Lxg2#.

2949. Wiehagen & Jonsson 1.g5 Kg3 2.g4 Kf4 3.g3 Kg4 4.g2 Kh3 5.g1L Rg3# ja (1.g5) Re7 2.g4+ Kh4 3.g3 Kh3 4.g2 Rf5 5.g1L Rg3#. Ensimmäisessä ratkaisussa vK suorittaa kierron, toisessa on vR:n ja vK:n paluut.

2950. Dowd 1. Kf6 Rc6 2. Kg7 Re5 3. Kh8 Ld4 4. Th7+ Kg1 5. Dg8+ Rg6#.

2951. Valtonen 1.-h4 2.Le6 h5 3.Tf6 h6 4.Kf5 h7 5.Tf4 h8D 6.De4 Dh5# Antikriittisiä siirtoja ruutujen f5 ja e4 yli.

2952. Draskowski 1.Kf4 Ke2 2.d1T c3 3.Td4 cxd4 6.c1L d7 7.Lb2 d8D 8.Le5 Dh4# Ihannematti.

2953. Dowd & Ylijoki 1.e6 Txe6 2.f6+ Txf6 3.g6 Txc6 4.h6+ Kxh6= ja 1.Kg8 Txf7 2.Kh8 Txe7 3.Kg8 Txc7+ 4.Kh8 Kh6=.

2954. Dowd & Tanner 1.d4 Kb1 2.d3 Kc1 3.d2+ Kc2 4.d1L+ Kb1 5.Lxb3 Kc1 6.Ld5 b3 7.Lg2 Le5 8.Lf1 Lg3#

2955. Ylijoki 1.Kd8? 2.a5 bxa6 (msd7, vDf8)?? itseshakki! Siispä: 1.0-0-0 2.a5 bxa6 (msd7, vDa8)# Valladao kolmessa puolisiirrossa sarjasiirtoisena apparina. MY

2956. Ylijoki 1.d5 e*d6 (msc1T) 2.Tc7 b*c7 (mTh8) 3.0-0 c8D 4.Kh8 D*f8 (mTh7)# Valladao kolmella nappulalla; himpun kamalaa satuehtojen käyttöä. MY

FIDE:n virallinen ratkaisijoiden vahvuusluke 1.1.2006

Listassa on sija, arvo, nimi, maa, viimeinen kilpailuvuosi, vahvuusluku, muutos edelliseen listaan. Aktiivisten ratkaisijoidenlistalla on 333 ratkaisijaa.

1. SM Murdzia, Piotr POL 2005 2798 7
  2. SM Evseev, Grigorij RUS 2005 2793 -
  3. SM Nunn, John GBR 2005 2730 20
  4. SM Soffer, Ram ISR 2005 2717 2
  5. SM Mestel, Jonathan GBR 2005 2708 41
  6. SM Kovacevic, Marjan SCG 2005 2695 3
  7. SM Elkies, Noam ISR 2004 2685 -
  8. SM Perkonjoja, Pauli FIN 2005 2682 -63
  9. SM Zude, Arno GER 2005 2666 -21
  10. SM Paavilainen, Jorma FIN 2005 2653 -24
  11. SM Wissmann, Dolf NED 2005 2635 5
  12. SM Comay, Ofer ISR 2005 2634 55
  13. SM Caillaud, Michel FRA 2005 2617 34
  14. KvM Dragoun, Michal CZE 2004 2615 -
  15. SM Tummes, Boris GER 2005 2604 -41
  16. SM Pfannkuche, Michael GER 2005 2597 38
  17. SM Rumjantsev, Sergei RUS 2002 2593 -
  18. KvM Salai, Ladislav jr. SVK 2005 2589 10
  19. KvM Mladenovic, Miodrag SCG 2004 2578 -
  20. SM Velimirovic, Milan SCG 2002 2570 -
  21. KvM Wakashima, Tadashi JAP 2005 2552 -57
  22. KvM Van Beers, Eddy BEL 2005 2544 -28
  23. KvM Azhusin, Alexander RUS 2005 2543 -2
  24. KvM Huber, Eric ROM 2005 2538 9
  25. SM Baier, Roland SUI 2005 2534 -5
  26. FM Mukoseev, Anatolij RUS 2005 2531 -
  27. KvM Selivanov, Andrej RUS 2005 2524 7
  28. KvM Hurme, Harri FIN 2005 2516 33
  29. KvM Prentos, Costas GRE 2005 2500 -8
  30. KvM Erenburg, Mark ISR 2005 2494 -45
  31. FM Karhunen, Kari FIN 2005 2486 -1
  32. FM Podinic, Vladimir SCG 2005 2486 -
  33. KvM Van den Heuvel, Peter NED 2005 2477 19
  34. FM Leontjev, Aleksandr RUS 2005 2472 -
  35. FM Crisan, Vlaicu ROM 2005 2470 85
  36. SM Lee, Graham GBR 2005 2470 -
  37. Vuckovic, Bojan SCG 2005 2459 -
  38. KvM Friedgood, David GBR 2005 2457 -
  39. KvM Kopyl, Valerij UKR 2005 2457 -23
  40. KvM Piliczewski, Bogusz POL 2005 2454 -8
  41. FM Feoktistov, Alexander RUS 2005 2454 26
  42. KvM Pogorelov, Vladimir UKR 2005 2443 -
  43. FM Gurgendidze, David GEO 2005 2439 -35
  44. FM Pervakov, Oleg RUS 2005 2432 -54
  45. KvM Axt, Hemmo GER 2005 2428 15
  46. FM Ukmar, Mitja SLO 2002 2428 -
  47. Kupper, Josef SUI 2005 2425 -4
  48. FM McNab, Colin GBR 2005 2424 32
  49. Villeneuve, Alain FRA 2002 2422 -
  50. FM McDowell, Michael GBR 2005 2415 -29
  59. Marlo, Terho FIN 2005 2379 -
  64. KvM Tanner, Henry FIN 2005 2367 -
  - ....
  182. Harkola, Hannu FIN 2005 2067 -7
- Kahdella muulla vahvuuslistalla suomalaisia on seuraavasti.
Ns. half-rating -lista:
- 31.-32. Turner, Neal FIN 2002 1934
- Ei-aktiivisten ratkaisijoiden lista:
14. Praski, Seppo FIN 91 2220
  25. Kallio, Timo FIN 89 2159
  27. Norri, Joose FIN 99 2148

Summary

Our cover problem was victorious in a national quick composing competition, arranged in connection of our society's autumn meeting. The theme called for problems with duals, which are usually considered as serious faults. There were altogether 16 entries, which were subjected to a joint judgement by all participants of the meeting mentioned above.

On the first pages of this issue we note the passing away of Enrico Paoli and Hrvoje Bartolovic, both prominent problemists in their fields of composition, pp. 292-293.

The annual meeting of our society, Suomen tehtävänäikat, is held in Helsinki on Saturday, March 4, 2006. Prior to the meeting the Finnish solving championship takes place - if you are interested in participating, please do not hesitate to contact the editor of this magazine. See page 294 for details in Finnish.

On the next page there are announcements of topical international composition competitions. Do keep in mind international competitions announced in previous issues ST!

The originals columns start at p. 296 and offer many moments of enjoyment for you!

Kari Valtonen discusses duals on pp. 306-312. In my humble opinion, this article as his previous ones, too, is of a high class and we are happy to be able to publish it.

One of the well-hidden secrets of Finnish solving success is probably the existence of a Finnish solving championship, the so called "long" solving competition. This competition lasted for more than one month and consisted of very challenging problems. The first such competition was held in 1954-55, and the last one in 1999. The competition came to an end because of the presence of computers and strong solving programs. The problems used in the very first competition are on p. 317.

Marko Ylijoki continues his interesting series of articles 'Selected helpmates' on p. 318-319. This time he presents top scorers of the latest FIDE-album.

On the next pages there is a report on the traditional autumn meeting of Finnish problemists. The meeting's program consists of solving, composing, lectures and other kind of program, such as a chess quiz and a reconstruction competition. See pp. 320-321.

The Grand Old Man of Swedish problems chess, Alexander Hildebrand passed away in the autumn of 2005. To honour the memory of a great person and problemist, Henry Tanner and Pauli Perkonjoja both have written an article of Alexander. Henry has also selected and commented 9 Alexander's problems. See pp. 322-325.

The Small is Beautiful by Henry Tanner continues strongly as ever, see pp. 326-330. We close this issue with the recent FIDE list of solvers, dated January 1, 2006.

Finally, apologies for the lateness of this issue. We hope that this will turn out to be an exception, not a rule!

The next ST issue is due to appear in March.

Seuraava lehti

ilmestyy toivottavasti maaliskuussa